

Ogólne Warunki Ubezpieczenia Następstw Nieszczęśliwych Wypadków

Informacja o ubezpieczeniu

Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca umownego
1. Przesłanki, których zaistnienie zobowiązuje TU INTER Polska do wypłaty odszkodowania i innych świadczeń	<p>Ogólne warunki ubezpieczenia</p> <p>§ 2 pkt 4, 7, 8, 9, 12, 14,15, 16, 17, 19,21, 23, § 3, § 6 ust. 4 – 7, § 7 ust. 2 pkt 1,ust. 3 pkt 1, ust. 4 pkt 1 i 2, ust. 6 pkt 1 i 2, § 9 ust. 2 pkt 1, ust. 3 pkt 1, ust. 4 pkt 1, ust. 5 pkt 1, § 25 ust. 1</p>
2. Ograniczenia i wyłączenia odpowiedzialności TU INTER Polska uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia	<p>Ogólne warunki ubezpieczenia</p> <p>§ 2 pkt 1, 2, 3, 6, 13, 22, § 5 ust. 11 § 7 ust. 2 pkt 2 i 3, ust. 2 pkt 2 i 3, ust. 5, ust. 7, ust. 10, § 9 ust. 2 pkt 2 – 5, ust. 3 pkt 2 – 5, ust. 4 pkt 2 – 5, ust. 5 pkt 2 – 5, § 11, § 19 ust. 3, § 21, § 25 ust. 7 i 8, § 27 ust. 2, § 29, § 30 ust. 5</p>

Spis treści

ROZDZIAŁ I POSTANOWIENIA OGÓLNE	4	ROZDZIAŁ II POSTANOWIENIA WSPÓLNE	9
DEFINICJE	4	SUMA UBEZPIECZENIA	9
PRZEDMIOT I ZAKRES UBEZPIECZENIA	5	WNIOSEK UBEZPIECZENIOWY	9
ŚWIADCZENIA PODSTAWOWE	5	SKŁADKA UBEZPIECZENIOWA	9
ŚWIADCZENIA DODATKOWE	6	ZAWARCIE UMOWY UBEZPIECZENIA	9
WARIANTY UMOWY UBEZPIECZENIA	6	POCZĄTEK I KONIEC ODPOWIEDZIALNOŚCI INTER POLSKA	10
TABELA NR 1 – TRWAŁEGO USZCZERBKU NA ZDROWIU	6	PRAWA I OBOWIĄZKI STRON UMOWY	10
KLASY RYZYKA	8	OBOWIĄZKI INTER POLSKA	11
OGRANICZENIA I WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI	8	USTALENIE ROZMIARÓW SZKODY I WYSOKOŚCI ŚWIADCZENIA	11
		POSTĘPOWANIE W SPRAWIE ROSZCZEŃ UBEZPIECZENIOWYCH	11
		REKLAMACJE ORAZ SKARGI I ZAŻALENIA	12
		POSTANOWIENIA KOŃCOWE	12

ROZDZIAŁ I POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1

1. Niniejsze Ogólne Warunki Ubezpieczenia Następstw Nieszczęśliwych Wypadków, (zwane dalej: OWU), stosuje się do umów ubezpieczenia zawieranych przez Towarzystwo Ubezpieczeń INTER Polska S.A., zwane w dalszej części INTER Polska, z osobami fizycznymi, osobami prawnymi lub jednostkami organizacyjnymi nie posiadającymi osobowości prawnej, zwanymi dalej Ubezpieczającymi.
2. Ubezpieczający może zawrzeć umowę ubezpieczenia na cudzy rachunek (Ubezpieczonego).

W takiej sytuacji prawa i obowiązki wynikające z niniejszych OWU stosuje się odpowiednio również do Ubezpieczonego, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek, z zastrzeżeniem że roszczenie o zapłatę składki przysługuje wyłącznie przeciwko Ubezpieczającemu.

3. Za porozumieniem stron, do umowy ubezpieczenia mogą zostać wprowadzone postanowienia dodatkowe lub odbiegające od postanowień niniejszych OWU, pod warunkiem zamieszczenia stosownej adnotacji na polisie. W przypadku dokonania za porozumieniem stron zmiany postanowień OWU w trakcie obowiązywania umowy ubezpieczenia, INTER Polska doręczy Ubezpieczającemu zmienione OWU zanim zmienione postanowienia zaczną obowiązywać.
4. INTER Polska zobowiązane jest przedstawić Ubezpieczającemu różnicę między postanowieniami dodatkowymi a treścią OWU w formie pisemnej przed zawarciem umowy. Przepisu nie stosuje się do umów ubezpieczenia zawieranych w drodze negocjacji.
5. W przypadku zawarcia Umowy na cudzy rachunek:
 - 1) Ubezpieczający umożliwia Ubezpieczonemu zapoznanie się z warunkami ubezpieczenia oraz wszelkimi innymi informacjami dotyczącymi praw i obowiązków Ubezpieczonego wynikających z Umowy;
 - 2) INTER Polska za pośrednictwem ubezpieczającego przekazuje informacje dotyczące przesłanek wypłaty odszkodowania i innych świadczeń oraz ograniczeń i wyłączeń odpowiedzialności INTER Polska uprawniających do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia, osobie zainteresowanej, przed przystąpieniem do takiej umowy, na piśmie, lub jeżeli osoba zainteresowana wyrazi na to zgodę, na innym trwałym nośniku,
 - 3) Ubezpieczony może żądać by INTER Polska udzieliła mu informacji o postanowieniach zawartej Umowy oraz OWU w zakresie, w jakim dotyczą praw i obowiązków Ubezpieczonego; INTER Polska zobowiązana jest na żądanie Ubezpieczonego, zapewnić mu dostęp do ww. materiałów informacyjnych na piśmie lub jeżeli osoba zainteresowana wyrazi na to zgodę na innym trwałym nośniku;
 - 4) Ubezpieczony jest uprawniony do żądania należnego świadczenia bezpośrednio od INTER Polska;
 - 5) roszczenie o zapłatę składki przysługuje INTER Polska wyłącznie przeciwko Ubezpieczającemu;
 - 6) INTER Polska może podnieść zarzut mający wpływ na jej odpowiedzialność również przeciwko Ubezpieczonemu.

DEFINICJE

§ 2

Wszelkie pojęcia stosowane w niniejszych OWU należy interpretować w oparciu o poniższy wykaz definicji, przy czym w razie wątpliwości co do terminów nie zdefiniowanych w niniejszych OWU, zastosowanie mają definicje ustawowe wraz z ich aktualną wykładnią sądową:

- 1) **akty terroryzmu** – wszelkiego rodzaju działania z użyciem przemocy lub próby zastraszenia społeczeństwa albo jego części w celu osiągnięcia korzyści politycznych, ideologicznych, ekonomicznych lub społecznych;
- 2) **amatorskie (rekreacyjne) uprawianie sportu** – aktywność sportowa, której celem jest odpoczynek lub rozrywka,
- 3) **choroba przewlekła** – zdiagnozowany przed zawarciem umowy ubezpieczenia stan chorobowy o długotrwałym przebiegu, trwający zwykle miesiącami lub latami, jednak nie krócej niż 6 miesięcy, stale bądź okresowo leczony;
- 4) **czasowa pełna niezdolność do wykonywania pracy** – niezdolność do działalności zarobkowej, trwająca nieprzerwanie dłużej niż 7 dni, potwierdzona zwolnieniem lekarskim;
- 5) **działalność zarobkowa** – działalność mająca na celu osiągnięcie przychodu, wykonywana na podstawie umowy o pracę, umowy cywilnoprawnej lub w ramach prowadzenia własnej działalności gospodarczej;
- 6) **ekspedycja** – zorganizowana wyprawa, mająca na celu realizowanie wytyczonych zadań o charakterze sportowym lub naukowym;
- 7) **leczenie w szpitalu** – udzielenie pomocy medycznej w szpitalu w zakresie diagnostyki i leczenia, trwające co najmniej 24 godziny, którego przyczyną jest nieszczęśliwy wypadek;
- 8) **nieszczęśliwy wypadek** – nagle zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, oddziałujące na organizm Ubezpieczonego, w następstwie którego Ubezpieczony wbrew własnej woli doznał uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia a w następstwie tego trwałego uszczerbku na zdrowiu lub zmarł;
- 9) **oparzenie** – uszkodzenie tkanki wywołane przez kontakt ze źródłem ciepła takim jak: ogień, para lub gorąca ciecz, substancja chemiczna, elektryczność (prąd lub wyładowanie elektryczne), tarcie lub promieniująca energia elektromagnetyczna lub innymi czynnikami;
- 10) **praca fizyczna** – czynności wykonywane w celu zarobkowym, które opierają się głównie na sile mięśni i umiejętnościach praktycznych bez względu na podstawę prawną zatrudnienia, jak również w ramach szkoleń praktycznych/zawodowych oraz wolontariatu, z wyjątkiem wykonywania pracy umysłowej;
- 11) **praca umysłowa** – praca nie wymagająca dużego nakładu siły fizycznej, opierająca się na intelekcie i rozumowaniu (tzw. praca biurowa) w tym również w ramach uczestnictwa w konferencjach i szkoleniach teoretycznych;
- 12) **rehabilitacja** – proces leczniczy, prowadzony na zlecenie lekarza i pod jego kontrolą, mający na celu przywrócenie funkcji uszkodzonego narządu, a w przypadku trwałych zmian wykluczających pełną funkcję – wyrobienie i utrwalenie naturalnych mechanizmów zastępczych;
- 13) **sporty ekstremalne**: sporty, których uprawianie wiąże się z większym ryzykiem, wymagające działania w warunkach zwiększonego ryzyka i ponadprzeciętnych zdolności fizycznych i psychicznych, to jest:
 - a) wspinaczka skalna, lodowa, taternictwo, alpinizm, himalaizm, speleologia, buldering, canyoning, trekking na wysokości pow. 5.500 m n.p.m.,
 - b) kajakerstwo górskie, rafting, hydrospeed, kitesurfing,
 - c) nurkowanie na głębokość poniżej 15 m oraz freediving,
 - d) skoki narciarskie, skialpinizm oraz wszelkie zjazdy na nartach albo snowboardzie poza wyznaczonymi trasami,
 - e) skoki bungee, skoki ze spadochronem,
 - f) paralotniarstwo, lotniarstwo, motolotniarstwo, szybownictwo, pilotowanie samolotów albo śmigłowców,
 - g) jazda na rowerach, motocyklach oraz quadach po specjalnie przygotowanych trasach ekstremalnych,
 - h) udział w wyścigach albo rajdach pojazdów lądowych, wodnych albo powietrznych,
 - i) wyprawy w obszary górskie albo wyżynne na wysokości powyżej 5.500 m n.p.m., strefy podbiegunowej, Alaska, Syberia, Kamczatka, terytorium północnej Kanady, obszary pustynne w odległości pow. 20 km od najbliższych miast, osad, dróg,
 - j) sporty walki: MMA, UFC, K1, Pride, judo, karate, kick boxing, boks tajski, Krav Maga, Taekwondo, Muay-Thai ;
 - k) zorbing;
- 14) **szpital** – zakład opieki zdrowotnej, przeznaczony dla osób, których stan zdrowia wymaga udzielania całodobowych lub całodziennych świadczeń zdrowotnych w przystosowanym do udzielania takich świadczeń zdrowotnych stałym pomieszczeniu, z wyłączeniem zakładu opiekuńczo – leczniczego, pielęgnacyjno – opiekuńczego, sanatorium i prewentorium;
- 15) **środki pomocnicze** – przepisane przez lekarza, przedmioty wspomagające proces leczniczy, tj.: protezy (z wyłączeniem dentystycznych), gorsety, kule, stabilizatory, aparaty ortopedyczne;
- 16) **trwała niezdolność do wykonywania pracy** – trwała i całkowita niezdolność Ubezpieczonego do wykonywania działalności zarobkowej – w warunkach innych

- niż warunki pracy chronionej – do jakiej Ubezpieczony posiada kwalifikacje z racji zdobytego doświadczenia lub wykształcenia, stanowiącej podstawowe źródło utrzymania w ciągu 6 miesięcy poprzedzających datę wystąpienia zdarzenia objętego ochroną ubezpieczeniową, która to niezdolność powstała w następstwie tego zdarzenia. Trwała niezdolność do pracy orzekana jest przez lekarza orzecznika ZUS lub przez komisję lekarską INTER Polska;
- 17) **trwały uszczerbek na zdrowiu** – zaburzenie czynności uszkodzonego organu, narządu lub układu, powodujące jego trwałą dysfunkcję, będące następstwem nieszczęśliwego wypadku, któremu Ubezpieczony uległ w okresie odpowiedzialności INTER Polska;
 - 18) **Ubezpieczony** – osoba fizyczna, na rzecz której zawarto umowę ubezpieczenia,
 - 19) **udar mózgu** – nagłe zaburzenie krążenia mózgowego, na skutek zakrzepu, zatoru lub krwotoku, powodujące trwale lub przemijające uszkodzenie mózgu;
 - 20) **Uprawiony** – osoba upoważniona na piśmie przez Ubezpieczonego do otrzymania świadczenia w razie śmierci Ubezpieczonego, a w razie braku stosownego oświadczenia – osoby określone zapisami kodeksu cywilnego;
 - 21) **utrata narządu lub organu** – amputacja lub całkowita i trwała dysfunkcja narządu lub organu;
 - 22) **wyczynowe lub zawodowe uprawianie sportu** – uprawianie sportów w ramach związków sportowych, kół, sekcji, klubów, ognisk, zespołów sportowych lub organizacji i stowarzyszeń kultury fizycznej i sportu, a także – z racji przynależności do ww. organizacji – uczestnictwo w zawodach i imprezach sportowych, konkursach, treningach, obozach kondycyjnych i szkoleniowych;
 - 23) **zawał serca** – martwica części mięśnia sercowego, spowodowana nagłym niedokrwieniem danego obszaru.

PRZEDMIOT I ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 3

1. Przedmiotem ubezpieczenia jest zdrowie i życie Ubezpieczonego.
2. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje:
 - 1) trwały uszczerbek na zdrowiu Ubezpieczonego będący następstwem nieszczęśliwego wypadku,
 - 2) śmierć Ubezpieczonego na skutek nieszczęśliwego wypadku.
3. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje następstwa nieszczęśliwych wypadków, które to wypadki miały miejsce w okresie ubezpieczenia na terenie całego świata.

§ 4

1. Umowę ubezpieczenia można zawrzeć w zakresie:
 - 1) ochrony pełnej,
 - 2) ochrony pracowniczej.
2. Ochrona pełna – INTER Polska obejmuje ochroną następstwa nieszczęśliwych wypadków doznanych przez Ubezpieczonego przez 24 godziny na dobę.
3. Ochrona pracownicza – INTER Polska obejmuje ochroną następstwa nieszczęśliwych wypadków doznanych przez Ubezpieczonego podczas wykonywania pracy zawodowej oraz w drodze z domu do pracy i z pracy do domu (określonej w ustawie z dnia 30 października 2002 o ubezpieczeniach społecznych z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych DZ.U. 02.199.1673 z późn. zm.) lub podczas wykonywania innych czynności określonych w umowie ubezpieczenia.

§ 5

1. Umowę ubezpieczenia można zawrzeć w formie:
 - 1) indywidualnej,
 - 2) rodzinnej,
 - 3) grupowej.
2. Ubezpieczony może być objęty ochroną ubezpieczeniową INTER Polska z tytułu tylko jednej umowy ubezpieczenia indywidualnego.
3. Umowa ubezpieczenia indywidualnego oraz rodzinnego może zostać zawarta na rzecz Ubezpieczonego, który w dniu podpisania umowy nie przekroczył 70 roku życia.

4. Umowa ubezpieczenia w formie rodzinnej obejmuje ochroną małżonków lub dwie osoby pełnoletnie pozostające w faktycznym związku, prowadzące wspólne gospodarstwo domowe oraz dzieci pozostające na ich utrzymaniu:
 - 1) dzieci i młodzież do 18 roku życia oraz młodzież do 25 roku życia, pozostająca na utrzymaniu rodziców i kontynuująca naukę,
 - 2) dzieci do lat trzech – maksymalnie dwoje – objęte są ochroną ubezpieczeniową bez opłaty dodatkowej składki.
5. Umowa ubezpieczenia w formie rodzinnej może zostać zawarta także z osobą samotnie wychowującą dziecko lub dzieci do 18 roku życia oraz, w przypadku kontynuowania nauki i pozostawania na utrzymaniu, do 25 roku życia.
6. Umowa ubezpieczenia w formie grupowej może zostać zawarta na rzecz grupy liczącej co najmniej 10 osób:
 - 1) w formie imiennej – konieczność dołączenia do wniosku ubezpieczeniowego listy osób ubezpieczonych,
 - 2) w formie bezimiennej – konieczność objęcia ochroną ubezpieczeniową wszystkich osób należących do danej zbiorowości.
7. Umowa ubezpieczenia w formie grupowej może obejmować osoby w wieku powyżej 70 roku życia, w przypadku, gdy osoby te stanowią mniej niż połowę grupy, a umowa jest krótkoterminowa.
8. Zakres i sumy ubezpieczenia określone w umowie ubezpieczenia rodzinnego lub grupowego odnoszą się do każdej osoby, określonej w tej umowie jako Ubezpieczony i dla wszystkich Ubezpieczonych są takie same.
9. Umowy ubezpieczenia w formie indywidualnej i rodzinnej można zawrzeć jedynie w zakresie ochrony pełnej.
10. Umowę ubezpieczenia w formie grupowej można zawrzeć zarówno w zakresie ochrony pełnej, jak i pracowniczej.
11. Ubezpieczeniem nie mogą być objęte osoby wykonujące następujące zawody:
 - 1) członkowie załóg statków morskich lub śródlądowych lub nurków,
 - 2) członkowie załóg statków powietrznych,
 - 3) członkowie załóg morskich platform wiertniczych,
 - 4) pracownicy agencji ochrony,
 - 5) personel wojskowy,
 - 6) funkcjonariusze Policji lub Straży Miejskiej,
 - 7) funkcjonariusze Straży Pożarnej,
 - 8) funkcjonariusze straży granicznej, służby więziennej, służby celnej,
 - 9) funkcjonariusze straży leśnej,
 - 10) funkcjonariusze służby ochrony kolei,
 - 11) pracownicy kopalń.

ŚWIADCZENIA PODSTAWOWE

§ 6

1. Z tytułu zwrócenia umowy ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków z INTER Polska, Ubezpieczonemu lub Uprawnionemu przysługują następujące świadczenia podstawowe:
 - 1) świadczenie z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu powstałego wskutek nieszczęśliwego wypadku objętego ochroną ubezpieczeniową,
 - 2) świadczenie z tytułu śmierci powstałej wskutek nieszczęśliwego wypadku objętego ochroną ubezpieczeniową,
 - 3) jednorazowe świadczenie z tytułu następstw zawału serca lub udaru mózgu,
 - 4) zwrot kosztów nabycia środków pomocniczych stanowiących następstwo nieszczęśliwego wypadku objętego ochroną ubezpieczeniową,
 - 5) zwrot kosztów przeszkolenia zawodowego inwalidów stanowiących następstwo nieszczęśliwego wypadku objętego ochroną ubezpieczeniową.
2. Świadczenie z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu – określone jest w § 9, osobno dla każdego Wariantu umowy ubezpieczenia.
3. Świadczenie z tytułu śmierci – określone jest w § 9, osobno dla każdego Wariantu umowy ubezpieczenia.

4. Jednorazowe świadczenie z tytułu następstw zawału serca lub udaru mózgu – określone jest w § 9, osobno dla każdego Wariantu umowy ubezpieczenia.
5. Zwrot kosztów nabycia środków pomocniczych – określonych w § 9, osobno dla każdego Wariantu umowy ubezpieczenia następuje, gdy środki pomocnicze zostały nabyte:
 - 1) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w okresie nie dłuższym niż 24 miesiące od daty nieszczęśliwego wypadku,
 - 2) na pisemne zlecenie lekarza.
6. Zwrot kosztów przeszkolenia zawodowego inwalidów – określonych w § 9, osobno dla każdego Wariantu umowy ubezpieczenia następuje, gdy:
 - 1) koszty zostały poniesione na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w okresie nie dłuższym niż 24 miesiące od daty nieszczęśliwego wypadku,
 - 2) przeszkolenie zawodowe inwalidy jest niezbędne z medycznego punktu widzenia,
 - 3) koszty nie są zwrócone z ubezpieczenia zdrowotnego.
7. Koszty określone w ust. 5 i 6 zwracane są osobie, która faktycznie je poniosła.
7. Zwrot kosztów rehabilitacji następuje do maksymalnej kwoty 5.000,00 zł.
8. Zwrot kosztów określonych w ust. 4 i 6 otrzymują osoby, które faktycznie je poniosły.
9. Jednorazowe świadczenie z tytułu trwałej niezdolności do wykonywania pracy – wypłacane jest Ubezpieczonemu w przypadku, gdy utrata zdolności do wykonywania pracy nastąpiła w ciągu 24 miesięcy od daty nieszczęśliwego wypadku.
10. Maksymalna wysokość jednorazowego świadczenia określonego w ust. 9 wynosi 8.000,00 zł.

§ 8

1. Możliwość rozszerzenia umowy ubezpieczenia o świadczenia dodatkowe istnieje tylko w przypadku zawarcia umowy na okres jednego roku.
2. Możliwość rozszerzenia umowy ubezpieczenia o zasiłek dzienny i jednorazowe świadczenie z tytułu niezdolności do wykonywania pracy istnieje jedynie dla osób, które w dniu zawarcia umowy i nieprzerwanie przez okres 6 miesięcy przed zawarciem umowy wykonywały pracę na podstawie umowy o pracę, umowy cywilnoprawnej lub prowadziły własną działalność gospodarczą lub uczyły się.
3. Ubezpieczony traci prawo do zasiłku dziennego, jeżeli w okresie, za który przysługiwał mu zasiłek wykonywał jakąkolwiek pracę zarobkową lub uczęszczał na zajęcia w placówce oświatowej.

ŚWIADCZENIA DODATKOWE

§ 7

1. Po opłaceniu dodatkowej składki, zakres świadczeń wypłacanych w następstwie nieszczęśliwego wypadku może zostać rozszerzony o:
 - 1) zasiłek dzienny z tytułu czasowej pełnej niezdolności do wykonywania pracy/nauki,
 - 2) dzienne świadczenie szpitalne,
 - 3) zwrot kosztów leczenia,
 - 4) zwrot kosztów rehabilitacji,
 - 5) jednorazowe świadczenie z tytułu trwałej niezdolności do wykonywania pracy.
2. Zasiłek dzienny z tytułu czasowej pełnej niezdolności do wykonywania pracy/nauki wypłacany jest Ubezpieczonemu:
 - 1) od 3 dnia po nieszczęśliwym wypadku, a w przypadku niezdolności do wykonywania pracy/nauki trwającej dłużej niż przez 30 dni – od następnego dnia po zaistnieniu nieszczęśliwego wypadku,
 - 2) maksymalnie za 60 dni niezdolności do pracy/nauki,
 - 3) w ramach sumy ubezpieczenia, w wysokości dziennej 0,15 % sumy ubezpieczenia, ale nie więcej niż 30 zł za każdy dzień niezdolności do pracy/nauki.
3. Dienne świadczenie szpitalne wypłacane jest Ubezpieczonemu:
 - 1) w przypadku trwającej co najmniej 24 godziny hospitalizacji na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, związanej z leczeniem następstw nieszczęśliwego wypadku,
 - 2) maksymalnie za 90 dni hospitalizacji,
 - 3) w ramach sumy ubezpieczenia, w wysokości dziennej 0,25 % sumy ubezpieczenia, ale nie więcej niż 50 zł za każdy dzień pobytu Ubezpieczonego w szpitalu.
4. Zwrot kosztów leczenia następuje, gdy:
 - 1) koszty zostały poniesione na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w okresie nie dłuższym niż 24 miesiące od daty nieszczęśliwego wypadku,
 - 2) koszty zostały poniesione na:
 - a) niezbędne wizyty lekarskie i zabiegi ambulatoryjne, badania zlecone przez lekarza (wyluczając koszty przejazdu),
 - b) leczenie szpitalne,
 - c) transport z miejsca nieszczęśliwego wypadku do szpitala lub ambulatorium.
5. Zwrot kosztów leczenia następuje do maksymalnej kwoty 5.000,00 zł.
6. Zwrot kosztów rehabilitacji następuje, gdy:
 - 1) koszty zostały poniesione na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w wyspecjalizowanych placówkach medycznych, w okresie nie dłuższym niż 24 miesiące od daty nieszczęśliwego wypadku,
 - 2) rehabilitacja była niezbędna z medycznego punktu widzenia, co będzie potwierdzać zaświadczenie lekarskie.

WARIANTY UMOWY UBEZPIECZENIA

§ 9

1. Umowa ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków może zostać zawarta na podstawie jednego z niżej przedstawionych Wariantów.
2. Wariant I ograniczony – w skład Wariantu I wchodzi świadczenia podstawowe o następującym zakresie:
 - 1) świadczenie z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu – wypłacane jest w kwocie stanowiącej taki procent sumy ubezpieczenia, w jakim został oceniony, zgodnie z poniższą Tabelą nr 1, trwały uszczerbek na zdrowiu Ubezpieczonego,
 - 2) świadczenie z tytułu śmierci – wypłacane jest w kwocie stanowiącej 50 % sumy ubezpieczenia,
 - 3) jednorazowe świadczenie z tytułu następstw zawału serca lub udaru mózgu – wypłacane jest w kwocie 1.000,00 zł,
 - 4) koszty nabycia środków pomocniczych – zwracane są w kwocie stanowiącej 10 % sumy ubezpieczenia, ale nie wyższej niż 2.000,00 zł,
 - 5) koszty przeszkolenia zawodowego inwalidów – zwracane są w kwocie stanowiącej 10 % sumy ubezpieczenia, ale nie wyższej niż 1.000,00 zł.

TABELA NR 1 – TRWAŁEGO USZCZERBKU NA ZDROWIU

Lp.	Rodzaj uszkodzenia ciała	Stopień uszczerbku na zdrowiu
Całkowita utrata wzroku:		
1	w obu oczach	100 %
2	w jednym oku	40 %
3	w jednym oku, jeśli przed wypadkiem stwierdzono ślepotę drugiego oka	50 %
Całkowita utrata słuchu:		
4	w obu uszach	100 %
5	w jednym uchu	20 %
6	w jednym uchu, jeśli przed wypadkiem stwierdzono głuchotę drugiego ucha	40 %
7	Całkowita utrata mowy	100 %
Całkowita utrata kończyny górnej:		
8	na poziomie barku	70 %
9	na poziomie ramienia	65 %
10	na poziomie stawu łokciowego	60 %
11	na poziomie przedramienia	60 %
12	na poziomie nadgarstka	50 %

Lp.	Rodzaj uszkodzenia ciała	Stopień uszczerbku na zdrowiu
13	utrata palca wskazującego	10 %
14	utrata kciuka	20 %
15	utrata innego palca	5 %
Całkowita utrata kończyny dolnej:		
16	na poziomie stawu biodrowego	70 %
17	na poziomie uda	70 %
18	na poziomie stawu kolanowego	65 %
19	na poziomie podudzia	60 %
20	całkowita utrata jednej stopy	50 %
21	całkowita utrata dużego palca u nogi	5 %
22	całkowita utrata innego palca u nogi	2 %

3. Wariant II stały – w skład Wariantu II wchodzi świadczenia podstawowe o następującym zakresie:

- 1) świadczenie z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu – wypłacane jest w kwocie stanowiącej taki procent sumy ubezpieczenia, w jakim został oceniony, zgodnie z poniższą Tabelą nr 2, trwały uszczerbek na zdrowiu Ubezpieczonego,
- 2) świadczenie z tytułu śmierci – wypłacane jest w kwocie stanowiącej 50 % sumy ubezpieczenia,
- 3) jednorazowe świadczenie z tytułu następstw zawału serca lub udaru mózgu – wypłacane jest w kwocie 1.500,00 zł,
- 4) koszty nabycia środków pomocniczych – zwracane są w kwocie stanowiącej 10 % sumy ubezpieczenia, ale nie wyższej niż 3.000,00 zł,
- 5) koszty przeszkolenia zawodowego inwalidów – zwracane są w kwocie stanowiącej 10 % sumy ubezpieczenia, ale nie wyższej niż 1.500,00 zł.

Lp.	Rodzaj uszkodzenia ciała	Stopień uszczerbku na zdrowiu
1	Złamanie kości czaszki	15 %
2	Złamanie kości twarzy (szczęki, kości jarzmowej)	20 %
3	Złamanie żuchwy	10 %
4	Złamanie kości nosa	5 %
5	Złamanie kręgosłupa szyjnego	20 %
6	Złamanie kręgosłupa piersiowo – lędźwiowego (z wyłączeniem kości ogonowej)	30 %
7	Złamanie mostka	7 %
8	Złamanie żebra	5 %
9	Złamanie kości tworzących miednicę (z włączeniem kości ogonowej)	65 %
10	Zwichnięcie stawu biodrowego	25 %
11	Złamanie kości udowej	25 %
12	Złamanie kości piszczelowej	10 %
13	Złamanie kości strzałkowej	5 %
14	Złamanie kości piszczelowej i kości strzałkowej (obu kości podudzia)	20 %
15	Złamanie rzepki	20 %
16	Zwichnięcie stawu kolanowego	20 %
17	Złamanie kości piętowej	10 %
18	Złamanie kości skokowej	10 %
19	Zwichnięcie w stawach skokowych	10 %
20	Złamanie kości stępu	10 %
21	Złamanie kości śródstopia	10 %
22	Złamanie palucha	3 %
23	Złamanie palców stopy od II do V (za każdy palec)	1 %
24	Całkowita utrata kończyny dolnej na wysokości powyżej połowy uda	70 %
25	Całkowita utrata kończyny dolnej do wysokości połowy uda	60 %

Lp.	Rodzaj uszkodzenia ciała	Stopień uszczerbku na zdrowiu
26	Całkowita utrata kończyny dolnej na wysokości poniżej kolana	50 %
27	Całkowita utrata kończyny dolnej na wysokości do połowy łydki	45 %
28	Całkowita utrata stopy	40 %
29	Całkowita utrata palucha (w przypadku utraty częściowej – 1/2 wartości za każdy palec)	6 %
30	Całkowita utrata palców stopy od II do V (za każdy palec, w przypadku utraty częściowej – 1/3 wartości za każdy palec)	3 %
31	Złamanie łopatki	20 %
32	Złamanie obojczyka	7 %
33	Złamanie nasady bliższej kości ramiennej	15 %
34	Złamanie trzonu kości ramiennej	12 %
35	Złamanie (śródstawowe) nasady dalszej kości ramiennej lub nasady bliższej kości łokciowej	15 %
36	Zwichnięcie stawu barkowego	10 %
37	Złamanie trzonu kości łokciowej lub trzonu kości promieniowej	10 %
38	Złamanie (śródstawowe) nasady dalszej kości łokciowej lub nasady dalszej kości promieniowej	10 %
39	Złamanie (śródstawowe) nasad dalszych kości promieniowej i kości łokciowej (obu kości przedramienia)	15 %
40	Zwichnięcie stawu łokciowego	15 %
41	Złamanie kości nadgarstka i śródreżca	10 %
42	Złamanie w obrębie kciuka	7 %
43	Złamanie palca wskazującego	5 %
44	Złamanie w obrębie palców od III do V ręki (za każdy palec)	2 %
45	Całkowita utrata ramienia na wysokości stawu barkowego	70 %
46	Całkowita utrata ramienia powyżej stawu łokciowego	65 %
47	Całkowita utrata przedramienia	60 %
48	Całkowita utrata ręki na wysokości nadgarstka	55 %
49	Całkowita utrata kciuka (w przypadku utraty częściowej – 1/2 wartości za każdy palec)	20 %
50	Całkowita utrata palca wskazującego (w przypadku utraty częściowej – 1/3 wartości za każdy palec)	9 %
51	Całkowita utrata palca dłoni od III do V (za każdy palec, w przypadku utraty częściowej – 1/3 wartości za każdy palec)	6 %
52	Całkowita utrata wzroku w obu oczach	100 %
53	Całkowita utrata wzroku w jednym oku	40 %
54	Całkowita utrata małżowiny usznej	5 %
55	Całkowita utrata słuchu w obu uszach	60 %
56	Całkowita utrata słuchu w jednym uchu	20 %
57	Całkowita utrata mowy / języka	50 %
58	Całkowita utrata nosa (łącznie z kośćmi nosa)	15 %
59	Całkowita utrata płuca	30 %
60	Całkowita utrata nerki	25 %
61	Całkowita utrata żołądka	20 %
62	Całkowita utrata śledziony	15 %
63	Całkowita utrata macicy	40 %
64	Całkowita utrata gruczołu sutkowego	20 %
65	Całkowita utrata jajnika lub jądra	20 %
66	Całkowita utrata prącia	35 %
67	Porażenie czterech kończyn – utrwalone	100 %
68	Porażenie dwóch kończyn – utrwalone	80 %
69	Wstrząśnienie mózgu	10 %
70	Stłuczenie mózgu	25 %
71	Oparzenie II stopnia (za każdy 1 % powierzchni ciała)	1 %
72	Oparzenie III stopnia (za każdy 1 % powierzchni ciała)	2 %
73	Oparzenie dróg oddechowych (lezione w szpitalu)	25 %
74	Uszkodzenia powłok ciała w wyniku pogryzienia przez psa (lezione w szpitalu)	25 %

4. Wariant III proporcjonalny – w skład Wariantu III proporcjonalnego wchodzi świadczenia podstawowe o następującym zakresie:

- 1) świadczenie z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu – wypłacane jest w kwocie stanowiącej taki procent sumy ubezpieczenia w jakim Ubezpieczony doznał trwałego uszczerbku na zdrowiu, ocenionego zgodnie z Tabelą Oceny Trwałego Uszczerbku na Zdrowiu Wskutek Nieszczęśliwego Wypadku, stanowiącej Załącznik nr 1 do niniejszych OWU,
- 2) świadczenie z tytułu śmierci – wypłacane jest w kwocie stanowiącej 50 % sumy ubezpieczenia,
- 3) jednorazowe świadczenie z tytułu następstw zawału serca lub udaru mózgu – wypłacane jest w kwocie 2.000,00 zł,
- 4) koszty nabycia środków pomocniczych – zwracane są w kwocie stanowiącej 15 % sumy ubezpieczenia, ale nie wyższej niż 4.000,00 zł,
- 5) koszty przeszkolenia zawodowego inwalidów – zwracane są w kwocie stanowiącej 15% sumy ubezpieczenia, ale nie wyższej niż 2.000,00 zł.

5. Wariant IV progresywny – w skład Wariantu IV progresywnego wchodzi świadczenia podstawowe o następującym zakresie:

- 1) świadczenie z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu – wypłacane jest w kwocie stanowiącej iloczyn: sumy ubezpieczenia, trwałego uszczerbku na zdrowiu, (ocenionego w procentach, zgodnie z Tabelą Oceny Trwałego Uszczerbku na Zdrowiu Wskutek Nieszczęśliwego Wypadku, stanowiącej Załącznik nr 1 do niniejszych OWU) oraz współczynnika progresji; wysokość współczynnika progresji zależy od wysokości uszczerbku na zdrowiu, zgodnie z poniższą Tabelą nr 3,

Procent trwałego uszczerbku na zdrowiu	Współczynnik progresji
do 30 %	1,00
31 % – 60 %	1,50
61 % – 85 %	2,00
86 % – 100 %	2,50

- 2) świadczenie z tytułu śmierci – wypłacane jest w kwocie stanowiącej 50 % sumy ubezpieczenia,
 - 3) jednorazowe świadczenie z tytułu następstw zawału serca lub udaru mózgu – wypłacane jest w kwocie 2.000,00 zł,
 - 4) koszty nabycia środków pomocniczych – zwracane są w kwocie stanowiącej 15% sumy ubezpieczenia, ale nie wyższej niż 4.000,00 zł,
 - 5) koszty przeszkolenia zawodowego inwalidów – zwracane są w kwocie stanowiącej 15 % sumy ubezpieczenia, ale nie wyższej niż 2.000,00 zł
6. Przez trwały uszczerbek na zdrowiu, w odniesieniu do Wariantu I i II, rozumie się wyłącznie wymienione odpowiednio do Wariantu w Tabelach nr 1 i 2 rodzaje uszkodzeń ciała spowodowane nieszczęśliwym wypadkiem, przy czym przez trwałe uszkodzenie ciała rozumie się utratę organów wymienionych w powyższych Tabelach lub ich całkowitą, trwałą dysfunkcję.
7. Kwota świadczenia z tytułu śmierci Ubezpieczonego może zostać podwyższona, za opłatą dodatkowej składki, do 100% sumy ubezpieczenia.

KLASY RYZYKA

§ 10

1. Dla potrzeb niniejszych OWU wprowadza się podział rodzajów aktywności zawodowej (a) oraz dyscyplin sportowych (b) na trzy klasy:

- 1) klasa I
 - a) osoby wykonujące prace umysłowe, zatrudnieni w biurze, placówkach naukowych, kulturalnych lub oświatowych (za wyjątkiem nauczycieli wychowania fizycznego), osoby będące pisarzami, duchownymi, młodzież ucząca się do 26 roku życia,
 - b) dyscypliny sportowe: tenis stołowy, kręglarstwo, bilard, golf, brydż sportowy, szachy, kulturystyka, wędkarstwo, modelarstwo sportowe,
- 2) klasa II
 - a) osoby wykonujące prace fizyczne z wyłączeniem rodzajów pracy fizycznej zakwalifikowanych do klasy III i z zastrzeżeniem zapisów § 5 ust. 11,

osoby wykonujące zawód kierowcy, nauczyciele wychowania fizycznego, bezrobotni oraz osoby prowadzące gospodarstwo domowe,

- b) dyscypliny sportowe: tenis ziemny, badminton, gimnastyka artystyczna i sportowa, lekkoatletyka, pływanie, wioślarstwo, żeglarstwo, kajakerstwo, surfing, windsurfing, piłka wodna, narciarstwo wodne, łyżwiarstwo figurowe i szybkie, narciarstwo biegowe, hokej na trawie, łucznictwo, strzelectwo, szermierka, kolarstwo, zapasy, podnoszenie ciężarów,
- 3) klasa III
 - a) osoby zatrudnione w budownictwie, przemyśle ciężkim, leśnictwie przy pozyskiwaniu drewna, ratownicy górscy i wodni, pracownicy przemysłu energetycznego z wyłączeniem pracowników wykonujących prace na platformach wydobywczych/wiertniczych, pracownicy pogotowia gazowego, elektrycznego lub energetycznego,
 - b) dyscypliny sportowe: piłka koszykowa, nurkowanie z aparatem tlenowym, snorkeling, paintball, piłka nożna, piłka ręczna, piłka siatkowa, skateboarding, skutery wodne, narciarstwo zjazdowe po oznaczonych trasach, narciarstwo biegowe, snowboard zjazdowy po oznaczonych trasach.

OGRANICZENIA I WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 11

1. O ile miało to wpływ na powstanie nieszczęśliwego wypadku, ochroną ubezpieczeniową nie są objęte szkody powstałe wskutek:

- 1) usiłowania popełnienia lub popełnienia przez Ubezpieczonego samookaleczenia lub okaleczenia na własną prośbę, samobójstwa lub przestępstwa,
- 2) działań wojennych, stanu wojennego, stanu wyjątkowego, wewnętrznych zamieszek, strajków, rozruchów, sabotażu, lokautów, aktów terroryzmu,
- 3) reakcji jądrowej, skażenia radioaktywnego, skażenia lub zanieczyszczenia odpadami przemysłowymi, działania broni biologicznej lub chemicznej, promieni laserowych i maserowych, pola magnetycznego i elektromagnetycznego oraz epidemii,
- 4) oddziaływania azbestu i formaldehydu,
- 5) zanieczyszczenia środowiska lub składowania odpadów,
- 6) uczestnictwa w bójkach, z wyjątkiem działania w obronie koniecznej,
- 7) pełnienia przez Ubezpieczonego czynnej służby w siłach zbrojnych jakiegokolwiek państwa,
- 8) prowadzenia pojazdu bez wymaganego prawem uprawnienia do prowadzenia danego pojazdu bądź w stanie nietrzeźwości, pod wpływem narkotyków lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j.: Dz.U. z 2012 r. poz. 124),
- 9) wypadku pojazdu, którego kierowca był w stanie nietrzeźwości, pod wpływem narkotyków lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych lub innych środków zastępczych, w rozumieniu Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j.: Dz.U. z 2012 r. poz. 124), o ile taki stan kierowcy miał wpływ na zajście nieszczęśliwego wypadku – z wyłączeniem środków transportu publicznego,
- 10) uczestniczenia w jazdach próbnych, rajdach i wyścigach oraz próbach prędkościowych,
- 11) spożycia alkoholu, użycia narkotyków lub innych środków odurzających, o ile miało to wpływ na powstanie wypadku,
- 12) zażycia leków nie przepisanych przez lekarza lub użytych niezgodnie z zaleceniem lekarza bądź ze wskazaniem ich użycia, chyba że ten fakt nie miał wpływu na powstanie zdarzenia objętego ochroną ubezpieczeniową,
- 13) zaburzeń nerwowych, chorób psychicznych oraz epilepsji,
- 14) infekcji i chorób przewlekłych,
- 15) udarów słonecznych,
- 16) wypadków powstałych podczas wyczynowego lub zawodowego uprawiania sportów,
- 17) wypadków powstałych podczas uprawiania sportów ekstremalnych,
- 18) uczestniczenia w ekspedycjach do miejsc wymagających użycia sprzętu zabezpieczającego lub asekuracyjnego, tj. wyprawy w obszary pustynne,

wysokie góry (powyżej 5 500 m n.p.m.), busz, bieguny, dżungla i tereny lodowcowe lub śnieżne (z wyłączeniem oznakowanych tras narciarskich), chyba że umówiono się inaczej,

- 19) niewłaściwego leczenia albo niewłaściwie wykonanych zabiegów na ciele, jednakże ochrona ubezpieczeniowa istnieje, jeżeli leczenie lub zabiegi były wykonywane ze wskazania lekarskiego do przeprowadzenia leczenia skutków wypadku objętego ochroną ubezpieczeniową.
2. Odpowiedzialność INTER Polska nie obejmuje zadośćuczynienia za doznany ból, cierpienia fizyczne i moralne.
3. INTER Polska nie zwraca kosztów powstałych w związku z nieszczęśliwym wypadkiem, poniesionych przez Ubezpieczającego/Ubezpieczonego na:
 - 1) pobyt w sanatoriach, szpitalach uzdrowiskowych, ośrodkach rehabilitacyjnych, domach opieki, hospicjach i placówkach leczenia uzależnień,
 - 2) leczenie i rehabilitację przywracające sprawność sportową z okresu przed wypadkiem,
 - 3) leczenie ze wskazań estetycznych,
 - 4) leczenie prowadzone metodami nie uznanymi naukowo i medycznie w świetle stanu wiedzy aktualnego na dzień powstania zdarzenia objętego ochroną ubezpieczeniową.

ROZDZIAŁ II POSTANOWIENIA WSPÓLNE

SUMA UBEZPIECZENIA

§ 12

1. Wysokość sumy ubezpieczenia, będącej podstawą ustalenia wysokości świadczenia, określa umowa ubezpieczenia.
2. Suma ubezpieczenia oraz limity odpowiedzialności ustalone dla poszczególnych rodzajów świadczeń stanowią górną granicę odpowiedzialności INTER Polska w stosunku do jednego Ubezpieczonego, z tytułu jednego i wszystkich nieszczęśliwych wypadków powstałych w okresie ubezpieczenia.
3. Suma ubezpieczenia ulega wyczerpaniu o wysokość wypłaconego świadczenia aż do całkowitego jej wyczerpania.

WNIOSEK UBEZPIECZENIOWY

§ 13

1. Umowę ubezpieczenia zawiera się na podstawie kompletnie wypełnionego i podpisanego przez Ubezpieczającego wniosku o zawarcie umowy ubezpieczenia, sporządzonego na formularzu INTER Polska.
2. Wniosek powinien zawierać co najmniej następujące dane:
 - 1) imię i nazwisko (lub pełną nazwę) i adres Ubezpieczającego/Ubezpieczonego,
 - 2) PESEL lub NIP,
 - 3) okres ubezpieczenia,
 - 4) zakres ubezpieczenia,
 - 5) sumę ubezpieczenia,
 - 6) liczbę i wysokość wypłaconych świadczeń z tytułu ubezpieczenia NNW w okresie trzech lat poprzedzających okres ubezpieczenia zawieranej umowy,
 - 7) informację o aktualnych umowach ubezpieczenia NNW, zawartych przez Ubezpieczającego z innymi Towarzystwami Ubezpieczeniowymi.
 - 8) listę osób objętych ubezpieczeniem – w przypadku zawierania umowy w formie rodzinnej lub grupowej imiennej,
 - 9) liczbę osób objętych ubezpieczeniem – w przypadku zawierania umowy w formie grupowej bezimiennej.
3. INTER Polska może uzależnić zawarcie umowy ubezpieczenia od uzyskania dodatkowych informacji związanych z umową.
4. Jeżeli wniosek nie zawiera wszystkich danych określonych w ust. 2 lub dodatkowych danych, wymaganych we wniosku, Ubezpieczający powinien na wezwanie INTER Polska odpowiednio go uzupełnić lub sporządzić nowy wniosek w terminie 14 dni od daty otrzymania wezwania od INTER Polska.

SKŁADKA UBEZPIECZENIOWA

§ 14

1. INTER Polska dokonuje ustalenia wysokości składki ubezpieczeniowej za cały okres ubezpieczenia w oparciu o taryfę składek obowiązującą w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia.
2. Kwotę zasadniczą składki stanowi iloczyn deklarowanej we wniosku ubezpieczeniowym sumy ubezpieczenia i stawki taryfowej oraz liczby Ubezpieczonych.
3. Kalkulując wysokość składki ubezpieczeniowej, uwzględnia się:
 - 1) okres ubezpieczenia,
 - 2) zakres i wariant ubezpieczenia,
 - 3) rodzaj aktywności zawodowej oraz rodzaj uprawianego amatorsko sportu,
 - 4) liczbę Ubezpieczonych,
 - 5) wiek Ubezpieczonych,
 - 6) dotychczasowy przebieg ubezpieczenia,
 - 7) płatności składki,
 - 8) indywidualne warunki ubezpieczenia uzgodnione z Ubezpieczającym.
4. W umowach ubezpieczenia zawieranych na okres krótszy od jednego roku składkę oblicza się przy zastosowaniu tabeli frakcyjnej. W takiej sytuacji składka opłacana jest jednorazowo z góry za cały okres ubezpieczenia.
5. Wysokość składki, termin oraz sposób jej zapłaty określa się w polisie.
6. Ubezpieczający opłaca składkę przy zawieraniu umowy ubezpieczenia z góry za cały okres ubezpieczenia, chyba że w umowie ubezpieczenia ustalono płatność składki na innych zasadach.
7. Jeżeli zapłata dokonywana jest w formie przelewu bankowego lub przekazu pocztowego, za dzień zapłaty uważa się dzień dokonania zlecenia przelewu lub złożenia polecenia zapłaty w banku lub w urzędzie pocztowym na właściwy rachunek INTER Polska, pod warunkiem, że na rachunku Ubezpieczającego znajdowała się wystarczająca ilość środków pozwalająca na zrealizowanie zlecenia; w odmiennym przypadku za zapłatę przyjmuje się dzień wpływu pełnej kwoty składki lub raty składki na rachunek INTER Polska.
8. Przy zmianie warunków umowy ubezpieczenia w trakcie jej trwania, powodującej konieczność opłacenia dodatkowej składki (lub zwrotu składki), składkę tę przelicza się według taryfy składek obowiązującej w dniu zawierania umowy ubezpieczenia, proporcjonalnie do pozostałego okresu ochrony ubezpieczeniowej. Ewentualna składka dodatkowa jest płatna jednorazowo.
9. W przypadku wygaśnięcia ochrony ubezpieczeniowej przed upływem okresu, na jaki została zawarta umowa, Ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej.
10. Wysokość należnej do zwrotu składki wynosi 1/365 składki rocznej lub 1/366 składki rocznej w roku liczącym 366 dni za każdy dzień niewykorzystanego okresu ochrony ubezpieczeniowej.

ZAWARCIE UMOWY UBEZPIECZENIA

§ 15

1. Umowę ubezpieczenia zawiera się na okres jednego roku, chyba że strony umówią się inaczej.
2. Jeżeli umowę ubezpieczenia zawarto na okres dłuższy niż 6 miesięcy, Ubezpieczający ma prawo odstąpienia od umowy w terminie 30 dni, a w przypadku gdy jest przedsiębiorcą – w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy. Jeżeli najpóźniej w chwili zawarcia umowy INTER Polska nie poinformowała Ubezpieczającego będącego konsumentem o prawie odstąpienia od umowy, termin 30 dni biegnie od dnia, w którym Ubezpieczający będący konsumentem dowiedział się o tym prawie. Odstąpienie od umowy nie zwalnia Ubezpieczającego z obowiązku zapłacenia składki za okres, w jakim INTER Polska udzielało ochrony ubezpieczeniowej.
3. Ubezpieczający może wypowiedzieć umowę ubezpieczenia w każdym czasie, z zachowaniem 30 – dniowego okresu wypowiedzenia.
4. Umowa ubezpieczenia może zostać wypowiedziana przez INTER Polska ze skutkiem natychmiastowym w razie stwierdzenia, wynikających z rażącego niedbalstwa Ubezpieczającego, zaniedbań w zakresie wymogów, określonych w niniejszych OWU (§19 i § 20).
5. Odstąpienie od umowy i wystąpienie z ubezpieczenia wymaga zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności.

POCZĄTEK I KONIEC ODPOWIEDZIALNOŚCI INTER POLSKA

§ 16

- Ochrona ubezpieczeniowa rozpoczyna się w dniu wskazanym w polisie, jako początek okresu ubezpieczenia, nie wcześniej jednak niż w dniu następnym po dniu zawarcia umowy i opłaceniu składki lub jej pierwszej raty, chyba że strony umówiły się inaczej.
- Jeżeli INTER Polska ponosi odpowiedzialność jeszcze przed zaplaceniem składki lub jej pierwszej raty, a składka lub jej pierwsza rata nie została opłacona w terminie, INTER Polska może wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym i żądać zapłaty składki za okres, przez który ponosiło odpowiedzialność. W braku wypowiedzenia umowy wygasa ona z końcem okresu, za który przypadada niezapłacona składka.

§ 17

W umowach ubezpieczenia grupowego, Ubezpieczającemu przysługuje, w czasie trwania okresu ubezpieczenia, prawo do objęcia ochroną ubezpieczeniową dodatkowych osób, należących do grupy określonej umowie, pod warunkiem wypełnienia stosownego wniosku oraz uiszczenia dodatkowej składki.

§ 18

- Ochrona ubezpieczeniowa INTER Polska wygasa z chwilą:
 - doręczenia Ubezpieczającemu wypowiedzenia umowy na skutek nie opłacenia składki lub jej pierwszej raty w terminie, jeżeli INTER Polska ponosi odpowiedzialność jeszcze przed zaplaceniem składki lub jej pierwszej raty z zachowaniem zasad określonych w § 16 ust. 2,,
 - odstąpienia od umowy ubezpieczenia przez Ubezpieczającego, w trybie określonym w § 15 ust. 2,
 - upływu ostatniego dnia okresu wypowiedzenia, w przypadku wypowiedzenia umowy ubezpieczenia przez Ubezpieczającego, w trybie określonym w § 15 ust. 3,
 - wypowiedzenia umowy ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym przez INTER Polska, w trybie określonym w §15 ust.4,
 - bezskutecznego upływu terminu 7 dni od dnia otrzymania przez Ubezpieczającego wezwania do zapłaty kolejnej raty składki, wysłanego przez INTER Polska po upływie terminu jej płatności z zagrożeniem, że brak zapłaty w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania spowoduje ustanie odpowiedzialności INTER Polska,
 - zakończenia okresu ubezpieczenia,
 - wyczerpania sumy ubezpieczenia,
 - śmierci Ubezpieczonego.
- Odnosnie umów grupowego ubezpieczenia, ochrona ubezpieczeniowa INTER Polska wygasa również z chwilą:
 - likwidacji zakładu pracy, stowarzyszenia, organizacji,
 - podjęcia przez Ubezpieczonego innego rodzaju pracy – nie objętego umową ubezpieczenia,
 - wygaśnięcia stosunku pracy Ubezpieczonego lub wygaśnięcia członkostwa Ubezpieczonego w stowarzyszeniu, organizacji.

PRAWA I OBOWIĄZKI STRON UMOWY

§ 19

- Przed zawarciem umowy Ubezpieczający zobowiązany jest podać do wiadomości INTER Polska wszystkie znane sobie okoliczności, o które INTER Polska zapytywało w formularzu wniosku albo przed zawarciem umowy w innych pismach. Jeżeli Ubezpieczający zawiera umowę przez przedstawiciela, obowiązek ten ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane.
- W czasie trwania ochrony ubezpieczeniowej, Ubezpieczający zobowiązany jest zawiadamiać INTER Polska o zmianach okoliczności, o które INTER Polska zapytywało w formularzu wniosku albo przed zawarciem umowy w innych pismach, niezwłocznie po otrzymaniu o nich wiadomości.
- INTER Polska nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, których z naruszeniem postanowień ust.1 – 2 Ubezpieczający nie podał do wiadomości INTER Polska. Jeżeli do naruszenia obowiązków określonych w ust.1 – 2 doszło z winy umyślnej Ubezpieczającego, w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek przewidziany umową i jego następstwa są skutkiem okoliczności, których Ubezpieczający nie podał do wiadomości INTER Polska.

- W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek, obowiązki określone w ust. 1 – 2 spoczywają zarówno na Ubezpieczającym, jak i na Ubezpieczonym, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.

§ 20

- W okresie ubezpieczenia Ubezpieczony jest zobowiązany zapobiegać powstawaniu szkód, w szczególności przez zachowanie należytej ostrożności oraz przestrzegania przepisów prawa.
- W razie wystąpienia nieszczęśliwego wypadku, objętego ochroną ubezpieczeniową przez INTER Polska, do obowiązków Ubezpieczonego należy:
 - poddać się leczeniu i stosować się do zaleceń, mających na celu złagodzenie skutków nieszczęśliwego wypadku,
 - zgłosić do INTER Polska zaistniały wypadek, a po otrzymaniu od INTER Polska formularza zgłoszenia szkody, wypełnić go dokładnie i zwrócić do INTER Polska lub przesłać do INTER Polska pismo o zgłoszeniu szkody zawierające informacje, o których mowa w formularzu INTER Polska,
 - w celu umożliwienia przeprowadzenia likwidacji szkody przez INTER Polska, zwolnić lekarzy, u których leczył się przed zaistnieniem nieszczęśliwego wypadku objętego ochroną ubezpieczeniową, z obowiązku zachowania tajemnicy lekarskiej oraz wyrazić zgodę na udostępnienie dokumentacji leczenia,
 - w celu umożliwienia przeprowadzenia likwidacji szkody przez INTER Polska, zwolnić publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej oraz Zakład Ubezpieczeń Społecznych z obowiązku zachowania tajemnicy i wyrazić zgodę na udostępnienie dokumentacji medycznej,
 - poddać się badaniu przez lekarzy wskazanych przez INTER Polska lub ewentualnej obserwacji klinicznej, o ile nie będzie się to wiązało z dodatkowymi kosztami dla Ubezpieczonego,
 - podjąć aktywną współpracę z INTER Polska w celu wyjaśnienia wszelkich okoliczności powstania nieszczęśliwego wypadku i ustalenia jego następstw,
 - umożliwić INTER Polska dokonanie czynności niezbędnych do ustalenia okoliczności powstania nieszczęśliwego wypadku, zasadności i wysokości roszczenia oraz udzielić w tym celu pomocy i wyjaśnień.
- Ponadto Ubezpieczający zobowiązany jest dostarczyć do INTER Polska dokumenty niezbędne do rozpatrzenia wniosku o wypłatę świadczenia, tj.:
 - karty informacyjne z pobytów w szpitalu, kopie wyników badań diagnostycznych, opinie lekarskie, dokumenty stwierdzające zakres udzielonej pomocy medycznej oraz określające przyczyny nieszczęśliwego wypadku,
 - oryginały rachunków dotyczących kosztów objętych zakresem ubezpieczenia.
- Dokumenty, o których mowa w ust. 3 Ubezpieczający zobowiązany jest dostarczyć do INTER Polska:
 - w przypadku umów ubezpieczenia zawartych w Wariancie I ograniczonym oraz Wariancie II stałym – nie później niż 24 miesiące od daty nieszczęśliwego wypadku objętego zakresem ubezpieczenia,
 - w przypadku umów ubezpieczenia zawartych w Wariancie III proporcjonalnym oraz Wariancie IV progresywnym – w ciągu 7 dni od daty zakończenia leczenia i rehabilitacji, nie później jednak niż 24 miesiące od daty nieszczęśliwego wypadku objętego zakresem ubezpieczenia.
- Na wezwanie INTER Polska, Ubezpieczający ma obowiązek udostępnić także inne posiadane przez Ubezpieczającego lub dostępne dokumenty, które INTER Polska uzna za niezbędne do rozpatrzenia wniosku o wypłatę świadczenia/odszkodowania.
- W razie śmierci Ubezpieczonego w wyniku nieszczęśliwego wypadku objętego ochroną ubezpieczeniową, Ubezpieczający lub Uprawniony zobowiązany jest zgłosić pisemnie ten fakt do INTER Polska w ciągu 7 dni od daty śmierci, nawet jeżeli sam nieszczęśliwy wypadek został zgłoszony wcześniej oraz dostarczyć do INTER Polska dokumenty niezbędne do ustalenia zasadności roszczenia, przez które rozumie się wyciąg z aktu zgonu (do wglądu) oraz orzeczenie sądu o nabyciu praw do spadku (w przypadku nie wskazania na wniosku osoby uprawnionej) w terminie 7 dni od daty uzyskania tych dokumentów.
- INTER Polska zastrzega sobie prawo do weryfikacji wszelkich dokumentów dostarczonych przez Ubezpieczającego.
- W przypadku wszczęcia dochodzenia, śledztwa, wydania nakazu karnego lub wydania nakazu zapłaty, w związku ze nieszczęśliwym wypadkiem, Ubezpieczający lub Ubezpieczony powinien niezwłocznie, lecz nie później niż w terminie 2 dni od otrzymania postanowienia o wszczęciu dochodzenia, śledztwa, od otrzymania nakazu

karnego lub nakazu zapłaty, poinformować o tym fakcie INTER Polska nawet, gdy sam nieszczęśliwy wypadek został już zgłoszony.

§ 21

1. W razie naruszenia z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa obowiązków określonych w § 20, INTER Polska może zmniejszyć odszkodowanie/świadczenie w zakresie, w jakim naruszenie przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło ustalenie okoliczności i skutków nieszczęśliwego wypadku. Jeśli szkoda powstała wskutek rażącego niedbalstwa Ubezpieczającego, INTER Polska może uchylić się od odpowiedzialności, chyba że zapłata odszkodowania/świadczenie odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności.
2. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek zasady określone w ust. 1 stosuje się odpowiednio do Ubezpiezonego.

§ 22

1. W razie ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa zaistnienia nieszczęśliwego wypadku, każda ze stron może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki, począwszy od chwili, w której zaszła ta okoliczność, nie wcześniej jednak niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia. W razie zgłoszenia takiego żądania druga strona może w terminie 14 dni wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym.
2. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek, obowiązki określone w § 19 i §20 spoczywają zarówno na Ubezpieczającym, jak i Ubezpieczonym, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.

§ 23

Ubezpieczający, Ubezpieczony, Uprawniony z umowy ubezpieczenia lub osoba występująca z roszczeniem z umowy ubezpieczenia mają prawo wglądu do akt szkodowych i sporządzania na swój koszt odpisów lub kserokopii dokumentów.

OBOWIĄZKI INTER POLSKA

§ 24

1. INTER Polska jest zobowiązane do:
 - 1) doręczenia Ubezpieczającemu tekstu OWU przed zawarciem umowy ubezpieczenia,
 - 2) wydania Ubezpieczającemu polisy lub innego dokumentu ubezpieczenia,
 - 3) przedstawienia Ubezpieczającemu w formie pisemnej różnic między postanowieniami umowy, a OWU przed zawarciem umowy ubezpieczenia (zapis ten nie ma zastosowania do umów zawieranych w drodze negocjacji),
 - 4) udzielania Ubezpieczającemu informacji o sposobie i trybie rozpatrywania skarg lub zażaleń oraz o organie właściwym do ich rozpatrzenia,
 - 5) udostępnienia Ubezpieczającemu, Ubezpieczonemu lub Uprawnionemu z umowy ubezpieczenia informacji i dokumentów gromadzonych w celu ustalenia odpowiedzialności INTER Polska lub wysokości świadczenia. Osoby te mogą żądać pisemnego potwierdzenia przez INTER Polska udostępnionych informacji, a także sporządzenia na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzenia ich zgodności z oryginałem przez INTER Polska. Informacje i dokumenty, o których mowa powyżej, INTER Polska udostępnia, na żądanie, w postaci elektronicznej.

USTALENIE ROZMIARÓW SZKODY I WYSOKOŚCI ŚWIADCZENIA

§ 25

1. Rodzaj i wysokość przysługujących świadczeń ustala się po stwierdzeniu, że istnieje związek przyczynowy pomiędzy nieszczęśliwym wypadkiem, trwałym uszczerbkiem na zdrowiu a śmiercią oraz okresem leczenia lub niezdolnością do pracy.
2. Ustalenie związku przyczynowego oraz stopnia trwałego uszczerbku na zdrowiu, o których mowa w ust. 1 następuje na podstawie dostarczonych wyników badań lekarskich i dokumentów określonych w § 20 ust.3.
3. Odnośnie umów ubezpieczenia zawartych w Wariancie I ograniczonym oraz Wariancie II stałym, oceny stopnia trwałego uszczerbku na zdrowiu dokonuje się na podstawie dokumentów określonych w § 20 ust.3 oraz zgodnie z Tabelami przypisanymi do ww. Wariantów.
4. Odnośnie umów ubezpieczenia zawartych w Wariancie III proporcjonalnym oraz w Wariancie IV progresywnym, oceny stopnia trwałego uszczerbku na zdrowiu dokonują

lekarze wskazani przez INTER Polska na podstawie dokumentów określonych w § 20 ust.3 oraz zgodnie z Tabelą przypisaną do ww. Wariantów.

5. Przy ustalaniu stopnia trwałego uszczerbku na zdrowiu nie bierze się pod uwagę rodzaju pracy lub innych czynności wykonywanych przez Ubezpiezonego.
6. Stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu powinien być ustalony nie później niż 24 miesiące od dnia nieszczęśliwego wypadku objętego zakresem ubezpieczenia. Późniejsza zmiana stopnia trwałego uszczerbku na zdrowiu nie daje podstaw do zmiany wysokości świadczeń.
7. W razie utraty, uszkodzenia organu, narządu lub układu, których funkcje przed wypadkiem objętym umową ubezpieczenia były już upośledzone wskutek choroby lub trwałego uszczerbku na zdrowiu, powstałego na skutek innego zdarzenia, stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu w związku z nieszczęśliwym wypadkiem objętym umową określa się jako różnicę między stanem po nieszczęśliwym wypadku, a stopniem uszczerbku na zdrowiu przed nieszczęśliwym wypadkiem.
8. Jeżeli w wyniku jednego wypadku Ubezpieczony dozna jednocześnie kilku obrażeń powodujących więcej niż jeden rodzaj trwałego uszczerbku na zdrowiu, to kwota świadczenia stanowi sumę kwot należnych za każdy rodzaj trwałego uszczerbku, lecz nie więcej niż suma ubezpieczenia wskazana w umowie ubezpieczenia.

POSTĘPOWANIE W SPRAWIE ROSZCZEŃ UBEZPIECZENIOWYCH

WYPŁATA ŚWIADCZENIA/ODSZKODOWANIA

§ 26

1. INTER Polska wypłaca świadczenia w złotych polskich na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, maksymalnie do wysokości sumy ubezpieczenia w zakresie danego rodzaju ubezpieczenia, z zastrzeżeniem limitów określonych w § 7.
2. INTER Polska zwraca udokumentowane koszty dodatkowych badań lekarskich, zleconych przez INTER Polska dla uzasadnienia roszczeń poniesione przez Ubezpieczającego lub Ubezpiezonego.
3. Po otrzymaniu zawiadomienia o wystąpieniu nieszczęśliwego wypadku objętego ochroną ubezpieczeniową, w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia, INTER Polska informuje o tym Ubezpieczającego lub Ubezpiezonego, jeżeli nie są oni osobami występującymi z tym zawiadomieniem, oraz podejmuje postępowanie dotyczące ustalenia stanu faktycznego nieszczęśliwego wypadku, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości świadczenia, a także informuje osobę występującą z roszczeniem, na piśmie lub w inny sposób, na który osoba ta wyraziła zgodę, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odpowiedzialności INTER Polska lub wysokości świadczenia, jeżeli jest to niezbędne do dalszego prowadzenia postępowania. W przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, w szczególności ubezpieczenia grupowego, zawiadomienie o wystąpieniu nieszczęśliwego wypadku może zgłosić również Ubezpieczony albo jego spadkobiercy. W tym przypadku spadkobierca jest traktowany tak jak Uprawniony z umowy ubezpieczenia.
4. Jeżeli w terminach określonych w umowie INTER Polska nie wypłaci świadczenia, zawiadamia na piśmie:
 - 1) osobę zgłaszającą roszczenie oraz
 - 2) Ubezpiezonego, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie
 - o przyczynach niemożności zaspokojenia ich roszczeń w całości lub w części, a także wypłata bezsporną część świadczenia;
5. Jeżeli świadczenie nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości niż określona w zgłoszonym roszczeniu, INTER Polska informuje o tym na piśmie:
 - 1) osobę występującą z roszczeniem oraz
 - 2) Ubezpiezonego, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie
 - wskazując na okoliczności oraz na podstawę prawną uzasadniającą całkowitą lub częściową odmowę wypłaty świadczenia. Informacja ta zawiera pouczenie o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej;
6. INTER Polska udostępnia Ubezpieczającemu, Ubezpieczonemu, osobie występującej z roszczeniem lub Uprawnionemu z umowy ubezpieczenia informacje i dokumenty gromadzone w celu ustalenia odpowiedzialności INTER Polska lub wysokości świadczenia. Osoby te mogą żądać pisemnego potwierdzenia przez INTER Polska udostępnionych informacji, a także sporządzenia na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzenia ich zgodności z oryginałem przez INTER Polska. Informacje i dokumenty, o których mowa w tym punkcie, INTER Polska udostępnia, na żądanie, w postaci elektronicznej.

7. INTER Polska przechowuje informacje i dokumenty gromadzone w celu ustalenia odpowiedzialności INTER Polska lub wysokości odszkodowania lub świadczenia do czasu upływu terminu przedawnienia roszczeń z umowy ubezpieczenia.

§ 27

1. Świadczenie z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu wypłacane jest Ubezpieczającemu lub Ubezpieczonemu.
2. Jeżeli Ubezpieczony otrzymał świadczenie z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu, a następnie zmarł na skutek tego samego nieszczęśliwego wypadku w ciągu 24 miesięcy od daty jego zajścia, świadczenie z tytułu śmierci wypłaca się wówczas, gdy jest ono wyższe od już wypłaconego, przy czym potrąca się kwotę uprzednio wypłaconą.
3. Jeżeli Ubezpieczony zmarł przed pobraniem świadczenia z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu, a zgon nie był następstwem nieszczęśliwego wypadku, należne przed śmiercią świadczenia wypłaca się Uprawnionemu.

§ 28

1. W razie śmierci Ubezpieczonego, świadczenie wypłaca się Uprawnionemu.
2. Ubezpieczający lub Ubezpieczony mogą w każdym czasie zmienić osobę uprawnioną.

§ 29

Wypłata świadczeń, o których mowa w § 27, §28 nie przysługują Uprawnionemu, który umyślnie spowodował śmierć Ubezpieczonego lub przyczynił się do niej.

§ 30

1. INTER Polska wypłaca świadczenie/odszkodowanie w terminie 30 dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o nieszczęśliwym wypadku, Ubezpieczonemu, opiekunowi prawnemu Ubezpieczonego lub Uprawnionemu. Gdyby wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności INTER Polska albo wysokości świadczenia/odszkodowania okazało się niemożliwe, Ubezpieczony, opiekun prawny Ubezpieczonego lub Uprawniony, zostanie o tym poinformowany pisemnie z podaniem przyczyny niemożności uznania lub odmowy uznania prawa do świadczenia/odszkodowania w podanym terminie.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 świadczenie/odszkodowanie wypłacane jest w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporna część świadczenia/odszkodowania wypłacana jest w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o nieszczęśliwym wypadku.
3. INTER Polska wypłaca odszkodowanie lub świadczenie na podstawie uznania roszczenia uprawnionego z umowy ubezpieczenia w wyniku ustaleń dokonanych w przeprowadzonym przez siebie postępowaniu, o którym mowa powyżej, zawartej z nim ugody lub prawomocnego orzeczenia sądu.

REKLAMACJE ORAZ SKARGI I ZAŻALENIA

§ 31

1. Ubezpieczającemu, Ubezpieczonemu, Uposażonemu lub uprawnionemu z umowy ubezpieczenia będącemu osobą fizyczną (Klient) przysługuje możliwość złożenia reklamacji zawierającej zastrzeżenia dotyczące usług świadczonych przez INTER Polska.
2. Reklamacja może zostać złożona:
 - 1) w formie pisemnej – osobiście lub przesyłką pocztową we wszystkich jednostkach INTER Polska obsługujących Klientów, w tym u agentów uprawnionych do działania w imieniu lub na rzecz INTER Polska;

- 2) ustnie – telefonicznie lub osobiście do protokołu podczas wizyty Klienta w jednostce INTER Polska obsługującej Klientów;
- 3) w formie elektronicznej za pośrednictwem strony internetowej www.interpolska.pl

3. Wykaz jednostek INTER Polska obsługujących Klientów, w których możliwe jest złożenie reklamacji, zamieszczony jest na stronie internetowej www.interpolska.pl.
4. Odpowiedź na reklamację zostaje udzielona niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 30 dni od dnia jej otrzymania.
5. W przypadkach szczególnie skomplikowanych, uniemożliwiających rozpatrzenie reklamacji i udzielenie odpowiedzi w terminie, o którym mowa w ust. 5, INTER Polska w informacji przekazywanej Klientowi, który wystąpił z reklamacją:
 - 1) wyjaśnia przyczynę opóźnienia;
 - 2) wskazuje okoliczności, które muszą zostać ustalone dla rozpatrzenia sprawy;
 - 3) określa przewidywany termin rozpatrzenia reklamacji i udzielenia odpowiedzi – nie dłuższy niż 60 dni od dnia otrzymania reklamacji.
6. Po rozpatrzeniu reklamacji INTER Polska udziela Klientowi odpowiedzi w postaci papierowej lub za pomocą innego trwałego nośnika, a na wniosek Klienta odpowiedź może zostać dostarczona również pocztą elektroniczną na wskazany adres.
7. Ubezpieczającemu, ubezpieczonemu, uposażonemu lub uprawnionemu z umowy ubezpieczenia przysługuje prawo składania skarg i zażaleń na piśmie do INTER Polska. Organem właściwym do rozpatrzenia skarg i zażaleń jest Zarząd INTER Polska. Skargi i zażalenia są rozpatrywane w terminie 30 dni od dnia otrzymania.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 32

1. Wszelkie zawiadomienia i oświadczenia składane przez strony w związku z Umową powinny być dokonywane na piśmie za pokwitowaniem przyjęcia lub wysłane listem poleconym, chyba że z OWU wynika inny tryb dla niektórych zawiadomień lub oświadczeń lub też strony ustaliły inny sposób wymiany informacji (np. za pośrednictwem poczty elektronicznej). Strony zobowiązują się informować wzajemnie o zmianie ich siedziby (adresu).
2. Zawiadomienia i oświadczenia składane w związku z zawartą umową ubezpieczenia agentowi ubezpieczeniowemu uznaje się za złożone INTER Polska, tylko wówczas, gdy agent był uprawniony do działania w imieniu lub na rzecz INTER Polska, i o ile zostały złożone na piśmie lub na innym trwałym nośniku (CD, DVD, itp.).
3. Do umowy ubezpieczenia zastosowanie mają przepisy prawa polskiego, w szczególności kodeksu cywilnego i ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.
4. Powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia, a także poszkodowanego w przypadku ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej. Powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania spadkobiercy Ubezpieczonego lub spadkobiercy uprawnionego z umowy ubezpieczenia albo spadkobiercy poszkodowanego.
5. Niniejsze OWU zostały przyjęte na mocy uchwały Zarządu INTER Polska nr 68/2015 z dnia 22 grudnia 2015 r. i znajdują zastosowanie do umów ubezpieczenia zawartych od dnia 31 grudnia 2015 r. Jednocześnie z dniem 30 grudnia 2015 r. tracą moc ogólne warunki ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków zatwierdzone Uchwałą Zarządu INTER Polska nr 48/2007 z dnia 26 listopada 2007 r., obowiązujące od dnia 1 marca 2008 r.

Janusz Szulik
Prezes Zarządu

Roberto Svenda
Członek Zarządu

Załącznik nr 1 do Ogólnych Warunków Ubezpieczenia Następstw Nieszczęśliwych Wypadków

TABELA OCENY TRWAŁEGO USZCZERBKU NA ZDROWIU WSKUTEK NIESZCZĘŚLIWEGO WYPADKU

SPIS TREŚCI

Rozdział	Strony
Uszkodzenia głowy.....	2 – 4
Uszkodzenia twarzy.....	4 – 5
Uszkodzenia narządu wzroku.....	5 – 7
Uszkodzenia narządu słuchu.....	7
Uszkodzenia szyi, krtani, tchawicy i przełyku.....	7 – 8
Uszkodzenia klatki piersiowej i ich następstwa.....	8 – 9
Uszkodzenia brzucha i ich następstwa.....	10
Uszkodzenia narządów moczowo–płciowych.....	10 – 11
Ostre zatrucia, nagłe działania czynników chemicznych, fizycznych i biologicznych.....	11 – 12
Uszkodzenia kręgosłupa, rdzenia kręgowego i ich następstwa.....	12 – 13
Uszkodzenia miednicy.....	13 – 14
Uszkodzenia kończyny górnej.....	14 – 18
Uszkodzenia kończyny dolnej.....	18 – 22
Porażenia lub niedowłady poszczególnych nerwów obwodowych.....	22

I. USZKODZENIA GŁOWY

1. Uszkodzenie powłok czaszki (bez uszkodzeń kostnych)	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) znaczne, rozległe (powyżej 5 cm długości) szpecące, ściągające blizny (w zależności od rozmiaru, widoczności, tkliwości blizn itp.)	1 – 10
Utrata skóry owłosionej – oskalpowanie (w zależności od obszaru)	
poniżej 25 % powierzchni skóry owłosionej	1 – 10
od 25 % do 75 % powierzchni skóry owłosionej	11 – 20
powyżej 75 % powierzchni skóry owłosionej	21 – 30

UWAGA: W przypadku skutecznej replantacji skalpu lub uzupełnienia ubytku skóry owłosionej przeszczepem skóry oraz odtworzenia własnego owłosienia, należy oceniać wg punktu 1a.

2. Uszkodzenie kości sklepienia i podstawy czaszki, w zależności od rozległości	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) szczeliny złamań	1 – 5
b) wgłobienia, fragmentacja	1 – 10

3. Ubytki w kościach sklepienia czaszki o łącznej powierzchni, w zależności od rozmiarów	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) poniżej 10 cm ²	1 – 10
b) od 10 do 50 cm ²	11 – 15
c) powyżej 50 ²	16 – 25

UWAGA:

- Jeżeli powstały ubytek kości został uzupełniony operacją plastyczną z dobrym efektem, odsetek trwałego uszczerbku na zdrowiu, oceniony wg powyższej zasady, należy zmniejszyć o połowę.
- Jeżeli przy uszkodzeniach i ubytkach kości czaszki (poz. 2 i 3) występują jednocześnie uszkodzenia powłok czaszki (poz. 1), należy osobno oceniać stopień uszczerbku za uszkodzenia lub ubytki kości wg poz. 2 lub 3 i osobno za uszkodzenia powłok czaszki wg poz. 1.

4. Utrwalone, utrzymujące się mimo prawidłowego leczenia, powikłania towarzyszące uszkodzeniom wymienionym w poz. 1, 2, 3 w postaci: nawracającego, mimo leczenia operacyjnego, płynotoku usznego lub nosowego, przewlekłego zapalenia kości, ropowicy podczepcowej leczonej operacyjnie	Procent uszczerbku na zdrowiu
ocenia się dodatkowo, w zależności od rodzaju i stopnia powikłań	1 – 15

5. Porażenia i niedowłady pochodzenia mózgowego	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) porażenie połowicze, porażenie kończyn dolnych uniemożliwiające samodzielne stanie i chodzenie (0 – 1 ° wg skali Lovette'a)	100
b) głęboki niedowład połowiczny lub obu kończyn dolnych znacznie utrudniający sprawność kończyn (2 ° lub 2/3 ° wg skali Lovette'a)	60 – 80
c) średniego stopnia niedowład połowiczny lub niedowład obu kończyn dolnych (3 ° lub 3/4 ° wg skali Lovette'a)	40 – 60
d) nieznacznego stopnia (niewielki, dyskretny) niedowład połowiczny lub obu kończyn dolnych (4 ° lub 4/5 ° wg skali Lovette'a), dyskretny deficyt siły przy obecności zaburzeń napięcia mięśniowego, niedostateczności precyzji ruchów itp.	5 – 40
e) porażenie kończyny górnej (0 – 1 ° wg skali Lovette'a) z niedowładem kończyny dolnej (3 – 4 ° wg skali Lovette'a):	
– prawej (dominującej)	70 – 90
– lewej	60 – 80
f) niedowład kończyny górnej (3 – 4 ° wg skali Lovette'a) z porażeniem kończyny dolnej (0 – 1 ° wg skali Lovette'a):	
– prawej (dominującej)	70 – 90
– lewej	60 – 80
g) monoparezy pochodzenia ośrodkowego dotyczące kończyny górnej (0 – 1 ° wg skali Lovette'a):	
– prawa (dominująca)	50 – 60
– lewa	40 – 50
h) monoparezy pochodzenia ośrodkowego dotyczące kończyny górnej 2 ° – 2/3 ° wg skali Lovette'a:	
– prawa (dominująca)	30 – 50
– lewa	20 – 40
i) monoparezy pochodzenia ośrodkowego dotyczące kończyny górnej 3 – 4 ° wg skali Lovette'a:	
– prawa (dominująca)	10 – 30
– lewa	5 – 20
j) monoparezy pochodzenia ośrodkowego dotyczące kończyny dolnej (0 – 1 ° wg skali Lovette'a)	40 – 50
k) monoparezy pochodzenia ośrodkowego dotyczące kończyny dolnej (2 – 2/3 ° wg skali Lovette'a)	25 – 40
l) monoparezy pochodzenia ośrodkowego dotyczące kończyny dolnej (3 – 3/4 ° wg skali Lovette'a)	15 – 25
ł) monoparezy pochodzenia ośrodkowego dotyczące kończyny dolnej (4 – 4/5 ° wg skali Lovette'a)	5 – 15

UWAGA:

- W przypadku współistnienia zaburzeń mowy pochodzenia ośrodkowego, należy oceniać dodatkowo wg poz. 11, uwzględniając, że całkowity uszczerbek na zdrowiu z tytułu uszkodzenia mózgu nie może przekroczyć 100 %.
- W przypadku współistnienia deficytu ruchowego z innymi objawami organicznego uszkodzenia mózgu, należy oceniać wg poz. 9.
- W przypadku różnicy w nasileniu niedowładu pomiędzy kończynami dolnymi, należy oceniać wg punktu 5 g, oddzielnie dla każdej kończyny.

SKALA LOVETTE'A

Stopnie	Opis upośledzenia
0	brak czynnego skurczu mięśnia – brak siły mięśniowej
1	śląd czynnego skurczu mięśnia – 5 % prawidłowej siły mięśniowej
2	wyraźny skurcz mięśnia i zdolność wykonania ruchu przy pomocy i odciążeniu odcinka ruchomego – 20 % prawidłowej siły mięśniowej
3	zdolność do wykonywania ruchu czynnego samodzielnego z pokonaniem ciężkości danego odcinka – 50 % prawidłowej siły mięśniowej
4	zdolność do wykonania czynnego ruchu z pewnym oporem – 80% prawidłowej siły mięśniowej
5	prawidłowa siła, tj. zdolność wykonywania czynnego ruchu z pełnym oporem – 100 % prawidłowej siły mięśniowej

6. Zespoły pozapiramidowe	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) utrwalony zespół pozapiramidowy znacznie utrudniający sprawność ustroju i wymagający opieki osób trzecich	100
b) zespół pozapiramidowy utrudniający sprawność ustroju w różnym stopniu (z zaburzeniami mowy, itp.), nie wymagający opieki osób trzecich	11 – 70
c) zaznaczony zespół pozapiramidowy	5 – 10

7. Zaburzenia równowagi i zaburzenia sprawności ruchowej (ataksja , dysmetria) pochodzenia centralnego, zespoły mózdkowe	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) uniemożliwiające chodzenie i samodzielne funkcjonowanie	100
b) utrudniające w dużym stopniu chodzenie i sprawność ruchową	50 – 80
c) utrudniające w miernym stopniu chodzenie i sprawność ruchową	11 – 30
d) utrudniające w niewielkim stopniu chodzenie i sprawność ruchową, dyskretne upośledzenie zborności i precyzji ruchów	1 – 10

8. Padaczka jako izolowane następstwo uszkodzenia mózgu	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) padaczka z zaburzeniami psychicznymi, charakteropatią, otępieniem, uniemożliwiającym samodzielne funkcjonowanie	71 – 100
b) padaczka z rzadkimi napadami, ale ze zmianami otępiennymi, utrudniającymi w dużym stopniu samodzielne funkcjonowanie	50 – 70
c) padaczka z bardzo częstymi napadami – 3 napady w tygodniu i więcej	31 – 40
d) padaczka z napadami – powyżej 2 napadów na miesiąc	21 – 30
e) padaczka z napadami – 2 i mniej napadów na miesiąc	11 – 20
f) padaczka z napadami o różnej morfologii – bez utrat przytomności	1 – 10

UWAGA:

- Podstawą rozpoznania padaczki są: powtarzające się napady padaczkowe, typowe zmiany EEG, dokumentacja ambulatoryjna względnie szpitalna potwierdzające rozpoznanie, ustalone rozpoznanie przez lekarza leczącego, badania CT i NMR w celu wykluczenia przyczyn nieurazowych. Podejrzanie padaczki nie jest wystarczające do uznania uszczerbku z tego tytułu.
- W przypadku współistnienia padaczki z innymi objawami organicznego uszkodzenia mózgu należy oceniać wg poz. 9.

9. Zaburzenia neurologiczne i psychiczne spowodowane organicznym uszkodzeniem mózgu (encefalopatie), w zależności od stopnia zaburzeń neurologicznych i psychicznych	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) ciężkie zaburzenia psychiczne i neurologiczne uniemożliwiające samodzielną egzystencję	80 – 100
b) encefalopatia ze znacznymi zmianami charakterologicznymi lub dużym deficytem neurologicznym	50 – 70
c) encefalopatia ze zmianami charakterologicznymi i/lub deficytem neurologicznym o średnim nasileniu	20 – 40
d) encefalopatia z niewielkimi zmianami charakterologicznymi i/lub niewielkim deficytem neurologicznym	5 – 15

UWAGA: Rozpoznanie encefalopatii powinno być potwierdzone występowaniem deficytu w stanie neurologicznym i psychicznym, udokumentowane badaniem neurologicznym, psychiatrycznym, psychologicznym (testami psychologicznymi, np. tzw. triady psychoorganicznej i in.) oraz zmianami w obrazie EEG, TK(CT) lub RM(NMR).

10. Zaburzenia adaptacyjne, nerwice, tzw. zespoły cerebreniczne i inne utrwalone skargi subiektywne powstałe w następstwie urazów czaszkowo–mózgowych	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) utrwalone skargi subiektywne związane z urazem głowy w zależności od stopnia zaburzeń (ból głowy, zawroty głowy, zaburzenia pamięci i koncentracji, zaburzenia snu, drażliwość, nadpobudliwość utrzymujące się powyżej 6 miesięcy od urazu	1 – 5
b) zespół stresu pourazowego, utrwalone nerwice związane z urazem czaszkowo – mózgowym lub ciężkim uszkodzeniem ciała – w zależności od stopnia zaburzeń, wymagające stałego leczenia psychiatrycznego	6 – 10

11. Zaburzenia mowy	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) afazja całkowita (sensoryczna lub sensoryczno–motoryczna) z agrafią i aleksją	100
b) afazja całkowita motoryczna	60
c) afazja w znacznym stopniu utrudniająca porozumiewanie się	40 – 59
d) afazja w umiarkowanym i niewielkim stopniu utrudniająca porozumiewanie się	20 – 30
e) afazja nieznacznej stopnia, afazja amnestyczna, dyskretne zaburzenia mowy, dysfazja	5 – 15

12. Zespoły podwzgórzowe i inne utrwalone zaburzenia wewnątrzwydzielnicze z potwierdzonym pochodzeniem ośrodkowym (moczówka prosta, cukrzyca, nadczynność tarczycy itp.)	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) znacznie upośledzające czynność ustroju	21–40
b) nieznacznie upośledzające czynność ustroju	10–20

13. Uszkodzenie częściowe lub całkowite nerwów ruchowych gałki ocznej (nerwy: okoruchowy, bloczkowy, odwodzący)	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) z objawami dwojenia obrazu, opadania powieki i zaburzeniami akomodacji	21 – 30
b) z objawami dwojenia obrazu i opadania powieki	11 – 20
c) z objawami dwojenia obrazu bez opadania powieki	5 – 10
d) zaburzenia akomodacji lub inne zaburzenia czynności mięśni wewnętrznych oka	1 – 10

14. Uszkodzenie częściowe lub całkowite nerwu trójdzielnego, w zależności od stopnia uszkodzenia	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) czuciowe (w tym neuralgia pourazowa)	1 – 10
b) ruchowe	1 – 10
c) czuciowo – ruchowe	3 – 20

15. Uszkodzenie nerwu twarzowego	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) obwodowe całkowite z niedomykaniem powieki	20
b) obwodowe częściowe w zależności od nasilenia dolegliwości	3 – 19
c) izolowane uszkodzenie centralne	2 – 10

UWAGA:

- Współistnienie uszkodzenia nerwu twarzowego z pęknięciem kości skalistej należy oceniać wg poz. 48.
- Uszkodzenie centralne nerwu twarzowego współistniejące z innymi objawami świadczącymi o uszkodzeniu mózgu oceniać wg poz. 5 lub 9.

16. Utrwalone uszkodzenie częściowe lub całkowite nerwów językowo – gardłowego i błędnego, w zależności od stopnia zaburzeń mowy, połykania, oddechu, krążenia i przewodzenia pokarmowego	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) dużego stopnia	26 – 50
b) średniego stopnia	10 – 25
c) niewielkiego stopnia	5 – 10

17. Uszkodzenie częściowe lub całkowite nerwu dodatkowego, w zależności od stopnia uszkodzenia	3 – 15
--	--------

18. Uszkodzenie częściowe lub całkowite nerwu podjęzykowego, w zależności od stopnia uszkodzenia	5 – 20
--	--------

UWAGA: Jeżeli uszkodzeniom nerwów czaszkowych towarzyszą inne uszkodzenia mózgu należy oceniać wg poz. 9.

II. USZKODZENIA TWARZY

19. Uszkodzenia powłok twarzy (blizny i ubytki)	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) oszpeczenia (widoczne, szpecące blizny, powyżej 2 cm długości, lub powyżej 1,5 cm ² powierzchni) bez zaburzeń funkcji – w zależności od rozmiarów blizn i ubytków w powłokach twarzy	1 – 10
b) oszpeczenia z miernymi zaburzeniami funkcji – w zależności od rozmiarów blizn i ubytków w powłokach twarzy oraz stopnia zaburzeń funkcji po optymalnej korekcji	5 – 20
c) oszpeczenia połączone z dużymi zaburzeniami funkcji (sumując ocenę za oszpeczenie z oceną poszczególnych zaburzeń funkcji – przyjmowania pokarmów, zaburzeń oddychania, mowy, zaburzenia funkcji powiek itp.) – w zależności od rozmiarów blizn i ubytków w powłokach twarzy oraz stopnia zaburzeń funkcji po optymalnej korekcji	21 – 50
d) blizny po oparzeniach powyżej stopnia IIA – za 1 % TBSA (całkowitej powierzchni ciała)	5

20. Uszkodzenia nosa (w tym złamania kości nosa, przegrody nosa, uszkodzenia części chrzęstnej, ubytki części miękkich)	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) widoczne, szpecące zniekształcenie nosa, utrzymujące się po korekcji, bez zaburzeń oddychania i powonienia – w zależności od rozległości uszkodzenia	1 – 5
b) uszkodzenie struktury chrzęstno–kostnej nosa z zaburzeniami oddychania utrzymującymi się po korekcji – w zależności od rozległości uszkodzenia i stopnia zaburzeń oddychania	5 – 15
c) uszkodzenie struktury chrzęstno – kostnej nosa z zaburzeniami oddychania i powonienia, utrzymujące się po korekcji – w zależności od stopnia zaburzeń w oddychaniu i powonieniu	10 – 20
d) zaburzenia lub utrata powonienia w następstwie uszkodzenia przedniego dołu czaszki	2 – 5
e) utrata znacznej części nosa lub utrata całkowita (łącznie z kośćmi nosa)	21 – 30

UWAGA:

- Jeżeli zniekształceniu nosa towarzyszą blizny nosa należy oceniać łącznie wg poz. 20.
- Jeżeli uszkodzenie nosa wchodzi w zespół uszkodzeń objętych poz. 19, należy stosować ocenę wg poz. 19.
- Zalecane jest potwierdzenie utraty powonienia obiektywnymi badaniami

21. Utrata zębów	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) stałe siekacze i kły – za każdy ząb:	
1. utrata częściowa korony (poniżej ½ korony)	0,5
2. utrata całkowita korony z zachowaniem korzenia (co najmniej ½ korony)	1
3. całkowita utrata zęba wraz z korzeniem	2
b) pozostałe zęby – za każdy ząb:	
1. utrata korony (co najmniej ½ korony)	0,5
2. całkowita utrata zęba wraz z korzeniem	1

22. Złamania kości oczodołu, kości szczękowych, kości jarzmowej, w zależności od zrostu w przemieszczeniu, utrwalonych zniekształceń, asymetrii zgryzu, upośledzenia żucia, zaburzeń czucia	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) nieznacznego stopnia	1 – 5
b) znacznego stopnia	6 – 10

UWAGA:

- W przypadku urazu oczodołu z dwojeniem obrazu, bez zaburzeń ostrości wzroku, należy oceniać dodatkowo wg punktu 27b, w przypadku zaburzeń ostrości wzroku według tabeli 27 a.
- W przypadku pojawienia się dużych deficytów neurologicznych dotyczących unerwienia twarzy, należy oceniać dodatkowo z punktu właściwego dla danego nerwu.
- Jeżeli uszkodzeniom kości twarzoczaszki towarzyszy oszpecenie, należy oceniać jedynie wg poz.19.
- W przypadku złamania żuchwy oraz innych kości twarzoczaszki, następstwa uszkodzeń żuchwy należy oceniać oddzielnie od złamania pozostałych kości twarzoczaszki – dodatkowo z poz. 24.

23. Utrata szczęki lub żuchwy łącznie z oszpeceniem i utratą zębów, w zależności od wielkości ubytków, oszpecenia i powikłań	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) częściowa	10 – 35
b) całkowita	40 – 50

24. Złamania żuchwy wygojone z przemieszczeniem odłamów	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) bez zaburzeń czynności stawu żuchwowo–skroniowego – w zależności od stopnia zniekształcenia i rozwarcia szczęk	1 – 5
b) z zaburzeniami czynności stawu żuchwowo–skroniowego – w zależności od stopnia zaburzeń żucia i rozwarcia szczęk	6 – 10

25. Ubytek podniebienia	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) z zaburzeniami mowy i polykania – w zależności od stopnia zaburzeń	5 – 20
b) z dużymi zaburzeniami mowy i polykania – w zależności od stopnia zaburzeń	21 – 40

26. Ubytki i urazy języka, w zależności od wielkości ubytków, zniekształceń, zaburzeń mowy, trudności w polykaniu	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) ubytki języka niewielkiego stopnia bez istotnych zaburzeń	1 – 3
b) ubytki języka – ubytki i zniekształcenia średniego stopnia upośledzające odżywianie i mowę w stopniu nieznacznie utrudniającym porozumiewanie się, w zależności od stopnia	4 – 15
c) duże ubytki języka i znaczne zniekształcenia, upośledzające odżywianie i mowę w stopniu umiarkowanie i znacznie utrudniającym porozumiewanie się, w zależności od stopnia	16 – 30
d) całkowita utrata języka	40

III. USZKODZENIA NARZĄDU WZROKU

27. Obniżenie ostrości wzroku bądź utrata jednego lub obu oczu	Procent uszczerbku na zdrowiu																																																																																																																																																																								
a) przy obniżeniu ostrości wzroku lub utracie wzroku jednego lub obu oczu, trwały uszczerbek należy oceniać wg poniższej Tabeli 27a	<table border="1"> <tr> <td>Ostrość wzroku oka prawego</td> <td>1,0</td><td>0,9</td><td>0,8</td><td>0,7</td><td>0,6</td><td>0,5</td><td>0,4</td><td>0,3</td><td>0,2</td><td>0,1</td><td>0</td> </tr> <tr> <td></td> <td>(10/10)</td><td>(9/10)</td><td>(8/10)</td><td>(7/10)</td><td>(6/10)</td><td>(5/10)</td><td>(4/10)</td><td>(3/10)</td><td>(2/10)</td><td>(1/10)</td><td></td> </tr> <tr> <td>Ostrość wzroku oka lewego</td> <td colspan="11">Procent trwałego uszczerbku</td> </tr> <tr> <td>1,0 (10/10)</td> <td>0</td><td>2,5</td><td>5</td><td>7,5</td><td>10</td><td>12,5</td><td>15</td><td>20</td><td>25</td><td>30</td><td>35</td> </tr> <tr> <td>0,9 (9/10)</td> <td>2,5</td><td>5</td><td>7,5</td><td>10</td><td>12,5</td><td>15</td><td>20</td><td>25</td><td>30</td><td>35</td><td>40</td> </tr> <tr> <td>0,8 (8/10)</td> <td>5</td><td>7,5</td><td>10</td><td>12,5</td><td>15</td><td>20</td><td>25</td><td>30</td><td>35</td><td>40</td><td>45</td> </tr> <tr> <td>0,7 (7/10)</td> <td>7,5</td><td>10</td><td>12,5</td><td>15</td><td>20</td><td>25</td><td>30</td><td>35</td><td>40</td><td>45</td><td>50</td> </tr> <tr> <td>0,6 (6/10)</td> <td>10</td><td>12,5</td><td>15</td><td>20</td><td>25</td><td>30</td><td>35</td><td>40</td><td>45</td><td>50</td><td>55</td> </tr> <tr> <td>0,5 (5/10)</td> <td>12,5</td><td>15</td><td>20</td><td>25</td><td>30</td><td>35</td><td>40</td><td>45</td><td>50</td><td>55</td><td>60</td> </tr> <tr> <td>0,4 (4/10)</td> <td>15</td><td>20</td><td>25</td><td>30</td><td>35</td><td>40</td><td>45</td><td>50</td><td>55</td><td>60</td><td>65</td> </tr> <tr> <td>0,3 (3/10)</td> <td>20</td><td>25</td><td>30</td><td>35</td><td>40</td><td>45</td><td>50</td><td>55</td><td>60</td><td>65</td><td>70</td> </tr> <tr> <td>0,2 (2/10)</td> <td>25</td><td>30</td><td>35</td><td>40</td><td>45</td><td>50</td><td>55</td><td>60</td><td>65</td><td>70</td><td>80</td> </tr> <tr> <td>0,1 (1/10)</td> <td>30</td><td>35</td><td>40</td><td>45</td><td>50</td><td>55</td><td>60</td><td>65</td><td>70</td><td>80</td><td>90</td> </tr> <tr> <td>0</td> <td>35</td><td>40</td><td>45</td><td>50</td><td>55</td><td>60</td><td>65</td><td>70</td><td>80</td><td>90</td><td>100</td> </tr> </table>	Ostrość wzroku oka prawego	1,0	0,9	0,8	0,7	0,6	0,5	0,4	0,3	0,2	0,1	0		(10/10)	(9/10)	(8/10)	(7/10)	(6/10)	(5/10)	(4/10)	(3/10)	(2/10)	(1/10)		Ostrość wzroku oka lewego	Procent trwałego uszczerbku											1,0 (10/10)	0	2,5	5	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35	0,9 (9/10)	2,5	5	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35	40	0,8 (8/10)	5	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35	40	45	0,7 (7/10)	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35	40	45	50	0,6 (6/10)	10	12,5	15	20	25	30	35	40	45	50	55	0,5 (5/10)	12,5	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	0,4 (4/10)	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	0,3 (3/10)	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	0,2 (2/10)	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	80	0,1 (1/10)	30	35	40	45	50	55	60	65	70	80	90	0	35	40	45	50	55	60	65	70	80	90	100
Ostrość wzroku oka prawego		1,0	0,9	0,8	0,7	0,6	0,5	0,4	0,3	0,2	0,1	0																																																																																																																																																													
		(10/10)	(9/10)	(8/10)	(7/10)	(6/10)	(5/10)	(4/10)	(3/10)	(2/10)	(1/10)																																																																																																																																																														
Ostrość wzroku oka lewego		Procent trwałego uszczerbku																																																																																																																																																																							
1,0 (10/10)		0	2,5	5	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35																																																																																																																																																													
0,9 (9/10)		2,5	5	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35	40																																																																																																																																																													
0,8 (8/10)		5	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35	40	45																																																																																																																																																													
0,7 (7/10)		7,5	10	12,5	15	20	25	30	35	40	45	50																																																																																																																																																													
0,6 (6/10)		10	12,5	15	20	25	30	35	40	45	50	55																																																																																																																																																													
0,5 (5/10)		12,5	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60																																																																																																																																																													
0,4 (4/10)		15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65																																																																																																																																																													
0,3 (3/10)		20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70																																																																																																																																																													
0,2 (2/10)		25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	80																																																																																																																																																													
0,1 (1/10)	30	35	40	45	50	55	60	65	70	80	90																																																																																																																																																														
0	35	40	45	50	55	60	65	70	80	90	100																																																																																																																																																														
b) utrwalone dwojenie obrazu bez zaburzeń ostrości wzroku	1 – 10																																																																																																																																																																								
c) utrata wzroku jednego oka z jednoczesnym wyluszczeniem gałki ocznej	40																																																																																																																																																																								

UWAGA:

- Ostrość wzroku należy zawsze oceniać po korekcie szklami, zarówno przy zmętnieniu rogówki lub soczewki, jak i przy współistnieniu uszkodzenia siatkówki lub nerwu wzrokowego.
- Ocenę końcową należy pomniejszyć o ewentualne wcześniejsze upośledzenie ostrości wzroku.
- Wartość uszczerbku w punkcie 27c obejmuje oszpecenie związane z wyluszczeniem gałki ocznej.

28. Porażenie nastawności (akomodacji) przy braku zaburzeń ostrości wzroku po korekcie	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) jednego oka	15
b) obu oczu	30

29. Uszkodzenie gałki ocznej wskutek urazów tępych	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) z zaburzeniami ostrości wzroku	wg Tabeli 27a
b) bez zaburzeń ostrości wzroku, z widocznym defektem kosmetycznym lub deformacją w obrębie gałki ocznej – w zależności od stopnia	1 – 5

30. Uszkodzenie gałki ocznej wskutek urazów drążących	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) z zaburzeniami ostrości wzroku	wg Tabeli 27a
b) bez zaburzeń ostrości wzroku, z widocznym defektem kosmetycznym lub deformacją w obrębie gałki ocznej – w zależności od stopnia	1 – 5

31. Uszkodzenie gałki ocznej wskutek urazów chemicznych, termicznych, spowodowanych promieniowaniem elektromagnetycznym oraz energią elektryczną	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) w zależności od zaburzeń ostrości wzroku	wg Tabeli 27a
b) bez zaburzeń ostrości wzroku, z widocznym defektem kosmetycznym lub deformacją w obrębie gałki ocznej – w zależności od stopnia	1 – 5

32. Koncentryczne zwięźenie pola widzenia – należy oceniać wg poniższej Tabeli 32:			
Zwięźenie do	Przy nienaruszonym drugim oku	W obu oczach	Przy ślepcie drugiego oka
60	0	0	20 – 35 %
50	1 – 5 %	10 – 15 %	35 – 45 %
40	5 – 10 %	15 – 25 %	45 – 55 %
30	10 – 15 %	25 – 50 %	55 – 70 %
20	15 – 20 %	50 – 80 %	70 – 85 %
10	20 – 25 %	80 – 90 %	85 – 95 %
poniżej 10	25 – 35 %	90 – 95 %	95 – 100 %

33. Połowicze i inne niedowidzenia	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) dwuskroniowe	60
b) dwunosowe	30
c) jednoimienne	30
d) inne ubytki pola widzenia (jednoczne)	1 – 15

34. Bezsoczewkowość pourazowa bez współistnienia zaburzeń ostrości wzroku po optymalnej korekcji	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) w jednym oku	15
b) w obu oczach	30

UWAGA: W przypadku gdy współistnieją nie dające się skorygować zaburzenia ostrości wzroku należy oceniać dodatkowo wg Tabeli 27a, z ograniczeniem do 35 % dla jednego oka i 100 % dla obu oczu.

35. Pseudosoczewkowość pourazowa (usunięcie soczewki wskutek urazu ze wszczepieniem sztucznej soczewki wewnątrzgałkowej) przy współistnieniu nie poddających się korekcji zaburzeń ostrości wzroku	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) w jednym oku	wg Tabeli 27 15 – 35
b) w obu oczach	wg Tabeli 27a 30 – 100

36. Zaburzenia w drożności przewodów łzowych (łzawienie), po korekcji operacyjnej, w zależności od stopnia i natężenia objawów	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) w jednym oku	5 – 10
b) w obu oczach	11 – 15

37. Odwarstwienie siatkówki jednego oka – pourazowe	wg tabeli 27a i 32 lub punktu 33d od 3
--	---

UWAGA: Odwarstwienie siatkówki jednego oka, uznaje się tylko wtedy, jeśli występuje po urazie oka lub głowy (odejmując trwały uszczerbek istniejący przed urazem). Odwarstwienie siatkówki bez potwierdzonego urazu oka lub głowy (po wysiłku, dźwignięciu, pochyleniu, skoku itp.) nie są uznawane za pourazowe.

37. Odwarstwienie siatkówki jednego oka – pourazowe	wg tabeli 27a i 32 lub punktu 33d od 3
--	---

38. Jaskra wtórna pourazowa, po potwierdzonym urazie oka lub głowy	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) w jednym oku	wg tabeli 27a i 32 3 – 35
b) w obu oczach	wg tabeli 27a i 32 3 – 100

39. Wytrzeszcz tętniący	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) jednostronny (w zależności od stopnia)	do 35
b) dwustronny (w zależności od stopnia)	do 100

40. Zaćma pourazowa (należy oceniać po zakończonym leczeniu i optymalnej korekcji)	wg Tabeli 27a
41. Przewlekłe zapalenie spojówek w związku z urazem oka	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) niewielkie zmiany	1 – 5
b) duże zmiany, blizny rogówki i spojówki, zrosty powiek	6 – 10

UWAGA:

- Suma orzeczonego uszczerbku na zdrowiu z tytułu uszkodzeń poszczególnych struktur oka nie może przekroczyć wartości uszczerbku przewidzianej za całkowitą utratę wzroku w jednym oku (35 %) lub w obu oczach (100 %).
- Jeżeli uraz powiek lub tkanek oczodołu wchodzi w skład uszkodzeń innych części twarzy, należy oceniać według poz.19 lub 22, uzupełniając ocenę wg Tabeli 27a.

IV. USZKODZENIA NARZĄDU SŁUCHU

42. Upośledzenie ostrości słuchu – należy oceniać wg poniższej tabeli 42:

Procentowy uszczerbek na zdrowiu z tytułu utraty słuchu wg Rosera (mod.)					
	Ucho prawe	0 – 25 dB	26 – 40 dB	41 – 70 dB	pow. 70 dB
Ucho lewe					
0 – 25 dB		0	5 %	10 %	20 %
26 – 40 dB		5 %	15 %	20 %	30 %
41 – 70 dB		10 %	20 %	30 %	40 %
pow. 70 dB		20 %	30 %	40 %	50 %

UWAGA: Oddzielnie oblicza się średnią dla ucha prawego i lewego biorąc pod uwagę częstotliwości dla 500, 1000 i 2000 Hz. Jeżeli różnica pomiędzy wartościami dla 500 Hz i 2000 Hz jest większa niż 40 dB, ubytek słuchu wylicza się jako średnią z czterech progów: 500, 1000, 2000 i 4000 Hz. Jeżeli różnica pomiędzy wartościami dla 500 Hz i 2000 Hz jest większa niż 40 dB, ale próg słyszalności dla 4000 Hz jest lepszy niż dla 2000 Hz, ubytek słuchu wylicza się jako średnią z trzech progów 500, 1000, 4000 Hz.

43. Urazy małżowiny usznej	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) zniekształcenie małżowiny (blizny, oparzenia i odmrożenia) lub utrata części małżowiny – w zależności od stopnia uszkodzeń	1 – 8
b) całkowita utrata jednej małżowiny	15
c) całkowita utrata obu małżowin	25
44. Zwężenie lub zarośnięcie zewnętrznego przewodu słuchowego – jednostronne lub obustronne z osłabieniem lub przytępieniem słuchu	wg Tabeli 42
45. Przewlekłe ropne zapalenie ucha środkowego, związane z urazem	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) jednostronne	5
b) obustronne	10
46. Przewlekłe ropne zapalenie ucha środkowego pourazowe, powikłane perlakiem, próchnicą kości lub polipem ucha, w zależności od stopnia powikłań	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) jednostronne	5 – 15
b) obustronne	10 – 20
47. Uszkodzenie ucha środkowego, błony bębenkowej, kosteczek słuchowych, kości skroniowej	wg Tabeli 42
48. Uszkodzenie ucha wewnętrznego	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) z uszkodzeniem części słuchowej	wg Tabeli 42
b) z uszkodzeniem części statycznej (zawroty głowy, nudności, niewielkie zaburzenia równowagi)	1–20
c) z uszkodzeniem części statycznej (zawroty głowy, zaburzenia równowagi utrudniające poruszanie się, nudności, wymioty)	20–50
d) z uszkodzeniem części słuchowej i statycznej – w zależności od stopnia uszkodzenia	wg Tabeli 42, zwiększając procent uszczerbku wg poz. 48b lub 48c
49. Uszkodzenie nerwu twarzowego łącznie z pęknięciem kości skalistej	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) jednostronne – w zależności od stopnia uszkodzenia	5 – 25
b) dwustronne	10 – 60

V. USZKODZENIA SZYI, KRTANI, TCHAWICY I PRZEŁYKU

50. Uszkodzenie gardła z upośledzeniem funkcji	5 – 10
51. Uszkodzenie lub zwężenie krtani, uszkodzenie nerwów krtaniowych, pozwalające na obchodzenie się bez rurki tchawiczej, – w zależności od stopnia uszkodzenia	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) niewielka okresowa duszność, chrypka	5 – 10
b) świst krtaniowy, duszność przy umiarkowanych wysiłkach, zachłystywanie się, w zależności od nasilenia objawów	11 – 30

52. Uszkodzenie krtani, powodujące konieczność stałego noszenia rurki tchawiczej	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) z zaburzeniami głosu – w zależności od stopnia	30 – 59
b) z bezgłosem	60
53. Uszkodzenie tchawicy ze zwężeniem jej światła, w zależności od stopnia jej zwężenia	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) bez niewydolności oddechowej	1 – 10
b) duszność w trakcie wysiłku fizycznego	11 – 20
c) duszność w trakcie chodzenia po poziomym odcinku drogi wymagająca okresowego zatrzymania się w celu nabrania powietrza	21 – 40
d) duże zwężenie, utrzymujące się po korekcji, potwierdzone badaniem bronchoskopowym z dusznością spoczynkową	41 – 60
54. Uszkodzenie przełyku	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) z trwałym zwężeniem, bez zaburzeń w odżywianiu	1 – 5
b) z częściowymi trudnościami w odżywianiu, w zależności od stopnia upośledzenia stanu odżywiania, nie wymagające zabiegów rekonstrukcyjnych	6 – 20
c) ze znacznymi zaburzeniami drożności, trudnościami w odżywianiu, wymagające zabiegów rekonstrukcyjnych, w zależności od stopnia upośledzenia stanu odżywiania	21 – 50
d) powikłania po uszkodzeniu przełyku i zabiegach rekonstrukcyjnych, zwężenia w zespoleniach, stałe przetoki, itp. należy oceniać wg poz. 54c, zwiększając stopień uszczerbku, w zależności od stopnia powikłań o:	10 – 30
55. Uszkodzenie tkanek miękkich skóry, mięśni, w zależności od blizn, ruchomości szyi, ustawienia głowy	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) blizny skórne, rozległe (powyżej 5 cm długości), widoczne, szpeczące, bez ograniczenia ruchomości szyi, w zależności od rozmiaru, widoczności, tklowości blizn	1 – 5
b) zmiany z trwałym ograniczeniem ruchomości szyi małego i średniego stopnia – do 50% zakresu ruchomości	6 – 14
c) zmiany ze znacznym ograniczeniem ruchomości szyi – powyżej 50% zakresu ruchomości, z niesymetrycznym ustawieniem głowy	15 – 30
d) blizny po oparzeniach powyżej stopnia IIA – za 1%TBSA (całkowitej powierzchni ciała)	2

UWAGA: Uszkodzenie tkanek miękkich z jednoczesnym uszkodzeniem kręgosłupa szyjnego należy oceniać wg poz. 89.

VI. USZKODZENIA KLATKI PIERSIOWEJ I ICH NASTĘPSTWA

56. Urazy części miękkich klatki piersiowej, grzbietu, w zależności od stopnia zniekształcenia, rozległości blizn, ubytków mięśni i stopnia upośledzenia oddychania	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) widoczne zniekształcenia, ubytki i blizny skórne, rozległe (powyżej 5 cm długości), widoczne, szpeczące, nie ograniczające ruchomości klatki piersiowej	1 – 5
b) mierne ograniczenie ruchomości klatki piersiowej – blizny, ubytki mięśniowe z niewielkim zmniejszeniem wydolności oddechowej	5 – 10
c) średniego stopnia ograniczenie ruchomości klatki piersiowej – blizny, ubytki mięśniowe ze średnim zmniejszeniem wydolności oddechowej	10 – 25
d) znacznego stopnia ograniczenie ruchomości klatki piersiowej, rozległe ściągnięte blizny, duże ubytki mięśniowe ze znacznym zmniejszeniem wydolności oddechowej	25 – 40
e) blizny po oparzeniach powyżej stopnia IIA – za 3%TBSA (całkowitej powierzchni ciała)	1

UWAGA: Stopnie upośledzenia wydolności oddechowej zawarte są w uwadze po poz. 62.

57. Uszkodzenie lub utrata sutka u kobiet (u mężczyzn orzekanie wg poz.56)	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) blizny lub częściowa utrata brodawki w zależności od rozległości blizn	1 – 5
b) znaczna lub całkowita utrata brodawki – do 50 roku życia	10 – 15
c) znaczna lub całkowita utrata brodawki – po 50 roku życia	5 – 10
d) częściowe uszkodzenie sutka lub jego częściowa utrata, w zależności od wielkości ubytku do 50 roku życia	5 – 15
e) częściowe uszkodzenie sutka lub jego częściowa utrata, w zależności od wielkości ubytku po 50 roku życia	1 – 10
f) całkowita utrata sutka – do 50 roku życia	15 – 20
g) całkowita utrata sutka – po 50 roku życia	10 – 15
h) utrata sutka z częścią mięśnia piersiowego – należy oceniać wg powyższych punktów, dodając, w zależności od stopnia deformacji, dysfunkcji klatki piersiowej i kończyny górnej	1 – 10

UWAGA: Stopień uszczerbku na zdrowiu po całkowitej utracie sutka należy oceniać również wg ewentualnej utraty funkcji.

58. Złamania, co najmniej dwóch żeber	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) z obecnością zniekształceń i bez zmniejszenia wydolności oddechowej	1 – 5
b) z miernym ograniczeniem ruchomości klatki piersiowej – z niewielkiego stopnia zmniejszeniem wydolności oddechowej	6 – 10
c) ze średniego stopnia ograniczeniem ruchomości klatki piersiowej – ze średniego stopnia zmniejszeniem wydolności oddechowej	11 – 25
d) ze znacznego stopnia ograniczeniem ruchomości klatki piersiowej, ze znacznym zmniejszeniem wydolności oddechowej	26 – 40

UWAGA: Stopnie upośledzenia wydolności oddechowej zawarte są w uwadze po poz. 62.

59. Złamanie mostka	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) bez zniekształceń, z potwierdzonym przewlekłym zespołem bólowym	1 – 3
b) ze wzrostem w przemieszczeniu, w zależności od stopnia zniekształceń i dolegliwości	3 – 10

60. Złamania żeber lub mostka powikłane przewlekłym zapaleniem kości, obecnością ciał obcych (z wyjątkiem ciał obcych związanych z zastosowaniem technik operacyjnych), przetokami	wg poz. 58 – 59, zwiększając stopień uszczerbku, zależnie od stopnia powikłań i upośledzenia funkcji o 1 – 15
61. Uszkodzenie płuc i opłucnej (zrosty opłucnowe, uszkodzenie tkanki płucnej, ubytki tkanki płucnej, ciała obce itp.)	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) uszkodzenie płuc i opłucnej bez cech niewydolności oddechowej	1 – 5
b) z objawami niewydolności oddechowej niewielkiego stopnia	5 – 10
c) z objawami niewydolności oddechowej średniego stopnia	10 – 25
d) z niewydolnością oddechową znacznego stopnia	25 – 40
62. Uszkodzenie tkanki płucnej powikłane przetokami oskrzelowymi, ropniem płuc	wg poz. 61, zwiększając stopień uszczerbku, zależnie od stopnia powikłań o 5 – 10

UWAGA: Przy ocenie wg poz. 56, 58, 60, 61 i 62, poza badaniem rentgenowskim, uszkodzenia tkanki płucnej i stopnie niewydolności oddechowej muszą być potwierdzone badaniem spirometrycznym lub badaniem gazometrycznym. W przypadku gdy następstwa obrażeń klatki piersiowej są oceniane z kilku pozycji niniejszej Tabeli, a niewydolność oddechowa towarzyszy tym następstwom, trwałe uszczerbki na zdrowiu wynikający ze stopnia niewydolności oddechowej ustala się wyłącznie wg poz. 56 lub 58 lub 61.

STOPNIE UPOŚLEDZENIA WYDOLNOŚCI ODDECHOWEJ:

a) niewielkiego stopnia zmniejszenie wydolności oddechowej – VC 70 –80%, FEV1 70 –80 %, FEV1%VC – 70–80% – w odniesieniu do wartości należnych,
b) średniego stopnia zmniejszenie wydolności oddechowej – VC 50 – 70%, FEV1 50 –70 %, FEV1%VC 50 – 70 % – w odniesieniu do wartości należnych,
c) znaczne zmniejszenie wydolności oddechowej – VC poniżej 50%, FEV1 poniżej 50%, FEV1%VC poniżej 50 % – w odniesieniu do wartości należnych.

63. Uszkodzenie serca lub osierdzia	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) po leczeniu operacyjnym, z wydolnym układem krążenia, EF powyżej 55 %, powyżej 10 MET, bez zaburzeń kurczliwości	5
b) I klasa NYHA , EF 50 – 55%, powyżej 10 MET, niewielkie zaburzenia kurczliwości	6 – 15
c) II klasa NYHA, EF 45% –55% 7–10 MET, umiarkowane zaburzenia kurczliwości	16 – 25
d) III klasa NYHA, EF 35%– 45 %, 5–7 MET, nasilone zaburzenia kurczliwości	26 – 55
e) IV klasa NYHA, EF <35 %, poniżej 5 MET, znaczne zaburzenia kurczliwości	56 – 90

UWAGA: Stopień wydolności układu krążenia musi być oceniony na podstawie badania klinicznego, badań obrazowych serca lub badania EKG wysiłkowego. Przy zaliczaniu następstw do poszczególnych punktów, muszą być spełnione co najmniej dwa z następujących kryteriów – klasa NYHA, EF, MET, zaburzenia kurczliwości.

KLASYFIKACJA NYHA – NOWOJORSKIEGO TOWARZYSTWA KARDIOLOGICZNEGO

Klasa I	Choroba serca bez ograniczenia fizycznej aktywności. Podstawowa aktywność fizyczna nie powoduje zmęczenia, duszności, kołatania serca i bólów wieńcowych.
Klasa II	Choroba serca powodująca niewielkie ograniczenia aktywności fizycznej. Dobre samopoczucie w spoczynku. Podstawowa aktywność powoduje zmęczenie, duszność, kołatanie serca, bóle wieńcowe.
Klasa III	Choroba serca powodująca ograniczenie aktywności fizycznej. Dobre samopoczucie w spoczynku. Mniejsza niż podstawowa aktywność fizyczna powoduje zmęczenie, duszność, kołatanie serca, bóle wieńcowe.
Klasa IV	Choroba serca, która przy jakiegokolwiek aktywności fizycznej wywołuje dyskomfort. Objawy niewydolności serca lub niewydolności wieńcowej mogą występować nawet w spoczynku. Jeśli zostanie podjęta jakokolwiek aktywność fizyczna, wzrasta dyskomfort.

DEFINICJA EF frakcja wyrzutowa lewej komory

ilość krwi wypływająca z lewej komory do układu krążenia podczas skurczu serca. Frakcja wyrzutowa jest zwykle wyrażana w procentach, jako stosunek objętości krwi wypływającej w czasie skurczu z lewej komory do całkowitej objętości lewej komory. Frakcja wyrzutowa określa zdolność serca do skurczu i jest wykładnikiem wydolności serca

DEFINICJA RÓWNOWAŻNIKA METABOLICZNEGO – MET, stosowanego przy ocenie próby wysiłkowej

równoważnik metaboliczny jest jednostką spoczynkowego poboru tlenu , ok. 3,5 ml tlenu na kilogram masy ciała na minutę) uzyskuje się, dzieląc objętość tlenu (w ml/min) przez iloczyn: masy ciała (w kg) x 3,5. Liczbę 3,5 przyjmuje się jako wartość odpowiadającą zużyciu tlenu w spoczynku i wyraża w mililitrach tlenu na kilogram masy ciała na minutę

64. Uszkodzenia przepony – rozerwanie przepony, przepukliny przeponowe, w zależności od stopnia zaburzeń funkcji przewodu pokarmowego, oddychania i krążenia	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) bez zaburzeń funkcji po leczeniu operacyjnym	1 – 5
b) zaburzenia niewielkiego stopnia	6 – 10
c) zaburzenia średniego stopnia	11 – 20
d) zaburzenia dużego stopnia	21 – 40

VII. USZKODZENIA BRZUCHA I ICH NASTĘPSTWA:

65. Uszkodzenia powłok jamy brzusznej (przepukliny urazowe, przetoki, blizny itp.), okolicy lędźwiowej i krzyżowej, w zależności od charakteru blizn, ubytków, umiejscowienia i rozmiarów uszkodzenia	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) widoczne zniekształcenia, ubytki i blizny skórne, rozległe (powyżej 5 cm długości), widoczne, szpecące	1 – 5
b) uszkodzenia powłok i ubytki mięśniowe, przepukliny pourazowe utrzymujące się po korekcy	5 – 15
c) blizny po oparzeniach powyżej stopnia IIA – za 3%TBSA (całkowitej powierzchni ciała)	1

UWAGA: Za przepukliny urazowe uważa się wyłącznie przepukliny spowodowane pourazowym uszkodzeniem powłok brzusznych (np. po rozerwaniu mięśni powłok brzusznych). Przepukliny pachwinowe, pępkowe itp., oraz wszystkie, które uwidoczniły się po wysiłku, dźwignięciu – nie są uznawane za pourazowe.

66. Uszkodzenia żołądka, jelit, sieci, krezki jelita	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) wymagające leczenia operacyjnego, bez zaburzeń funkcji przewodu pokarmowego	1 – 5
b) z niewielkiego stopnia zaburzeniami funkcji i dostatecznym stanem odżywiania	5 – 10
c) z zaburzeniami trawienia i niedostatecznym stanem odżywiania – w zależności od stopnia zaburzeń i stanu odżywiania	5 – 40
d) z zaburzeniami trawienia i niedostatecznym stanem odżywiania – odżywianie jedynie pozajelitowe	50

67. Trwałe przetoki jelitowe, kałowe i odbytu sztuczny, w zależności od możliwości zaopatrzenia sprzętem stomijnym i miejscowych powikłań przetoki	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) jelita cienkiego	20 – 70
b) jelita grubego	20 – 50

68. Uszkodzenie dużych naczyń krwionośnych jamy brzusznej i miednicy, nie powodujące upośledzenia funkcji innych narządów w zależności od rozległości uszkodzenia naczyń	1 – 10
---	---------------

UWAGA: Dla oceny wg niniejszej Tabeli za duże naczynia krwionośne przyjmuje się: aortę brzuszną, tętnice biodrowe wspólne, tętnice biodrowe wewnętrzne i zewnętrzne.

69. Uszkodzenie odbytu, zwieracza odbytu	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) blizny, zwężenia, niewielkie dolegliwości	1 – 5
b) powodujące stałe, całkowite nietrzymanie kału i gazów	40

70. Uszkodzenia odbytnicy	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) pełnościenne uszkodzenie – niewielkie dolegliwości, bez zaburzeń funkcji	1 – 5
b) wypadanie błony śluzowej	6 – 10
c) wypadanie odbytnicy w zależności od stopnia wypadania, utrzymujące się po leczeniu operacyjnym	11 – 30

71. Uszkodzenia śledziony	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) leczone zachowawczo (krwiak, pęknięcie narządu – potwierdzone badaniem obrazowym)	2
b) leczone operacyjnie z zachowaniem narządu	5
c) utrata u osób powyżej 18 roku życia	15
d) utrata u osób poniżej 18 roku	20

72. Uszkodzenie wątroby i przewodów żółciowych, pęcherzyka żółciowego lub trzustki – w zależności od powikłań i zaburzeń funkcji	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) bez zaburzeń funkcjonalnych, pourazowa utrata pęcherzyka żółciowego	1 – 5
b) zaburzenia czynności wątroby w stopniu A wg Childa–Pugha, zaburzenia czynności zewnątrzwydzielniczej trzustki niewielkiego stopnia lub utrata części narządu	6 – 15
c) zaburzenia czynności wątroby w stopniu B wg Childa–Pugha, zaburzenia czynności zewnątrz- i wewnątrzwydzielniczej trzustki średniego stopnia lub utrata znacznej części narządu	16 – 40
d) zaburzenia czynności wątroby w stopniu C wg Childa–Pugha, ciężkie zaburzenia czynności zewnątrz- i wewnątrzwydzielniczej trzustki	41 – 55

UWAGA:

- Przetokę trzustkową należy oceniać wg ilości wydzielanej treści, stopnia wydolności zewnątrzwydzielniczej oraz zmian wtórnych powłok jamy brzusznej wg punktów 72 b – d.
- Przetokę żółciową należy oceniać wg ilości wydzielanej treści oraz zmian wtórnych powłok brzusznych wg punktów 72 b – d.
- Zwężenia dróg żółciowych należy oceniać wg częstości nawrotów zapaleń dróg żółciowych oraz zmian wtórnych w wątrobie wg punktów 72 b – d.

KLASYFIKACJA CHILDA –PUGHA – w odniesieniu do wartości należnych

Parametr	Liczba punktów		
	1	2	3
Albumina (g/dl) w sur.	> 3,5	2,8 – 3,5	< 2,8
Bilirubina (umol/l) w sur.	< 25	25 – 40	> 40
Czas protrombinowy (sek. ponad normę)	< 4	4 – 6	> 6
Wodobrzusze	brak	niewielkie	nasilone
Nasilenie encefalopatii	brak	I – II°	III – IV°

GRUPA A – 5 – 6 pkt, GRUPA B – 7 – 9 pkt, GRUPA C – 10 – 15 pkt

VIII. USZKODZENIA NARZĄDÓW MOCZOWO-PŁCIOWYCH

73. Uszkodzenie jednej nerki lub obu nerek powodujące upośledzenie ich funkcji – w zależności od stopnia upośledzenia funkcji:	10 – 25
74. Utrata jednej nerki przy drugiej zdrowej i prawidłowo działającej:	30
75. Utrata jednej nerki i upośledzenie funkcjonowania drugiej nerki – w zależności od stopnia upośledzenia funkcji pozostałej nerki:	31 – 70
76. Uszkodzenie moczowodu, powodujące zwężenie jego światła:	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) nie powodujące zaburzeń funkcji	1 – 5
b) z zaburzeniem funkcji układu moczowego	6 – 20
77. Uszkodzenie pęcherza – w zależności od stopnia zmniejszenia jego pojemności, zaburzeń w oddawaniu moczu, przewlekłych stanów zapalnych:	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) wymagające leczenia operacyjnego, bez zaburzeń funkcji	5
b) niewielkiego i średniego stopnia zaburzenia funkcji	6 – 15
c) znacznego stopnia zaburzenia funkcji	16 – 30
78. Przetoki górnych dróg moczowych, pęcherza moczowego i cewki moczowej, utrzymujące się po leczeniu zabiegowym	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) upośledzające jakość życia (w zależności od możliwości i sposobu zaopatrzenia przetoki i innych zaburzeń wtórnych) w stopniu średnim	10 – 25
b) upośledzające jakość życia (w zależności od możliwości i sposobu zaopatrzenia przetoki i innych zaburzeń wtórnych) w stopniu znacznym	26 – 50
79. Zwężenia cewki moczowej	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) powodujące trudności w oddawaniu moczu	5 – 15
b) z nietrzymaniem moczu lub zaleganiem moczu	16 – 40
c) z nietrzymaniem lub zaleganiem moczu z powikłaniami	41 – 55

UWAGA: Stopień zaburzeń w oddawaniu moczu powinien być potwierdzony badaniami urodynamicznymi.

80. Utrata prącia	40
81. Uszkodzenie lub częściowa utrata prącia – w zależności od stopnia uszkodzenia i zaburzenia funkcji	5 – 30
82. Uszkodzenie lub utrata jednego jądra, jajnika oraz pozostałych struktur układu rozrodczego (nie ujętych w pozostałych punktach tabeli) – w zależności od stopnia uszkodzenia i upośledzenia funkcji	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) w wieku do 50 roku życia	5 – 20
b) w wieku po 50 roku życia	1 – 10
83. Utrata obu jąder lub obu jajników	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) w wieku do 50 roku życia	40
b) w wieku po 50 roku życia	20
84. Pourazowy wodniak jądra	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) wyleczony operacyjnie	2
b) w zależności od nasilenia zmian utrzymujących się po leczeniu operacyjnym	3 – 10
85. Utrata macicy	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) w wieku do 50 lat	40
b) w wieku powyżej 50 lat	15
86. Pourazowe uszkodzenie krocza, worka mosznowego, sromu, pochwy, pośladków	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) rozległe blizny, ubytki, deformacje	1 – 5
b) wypadanie pochwy, utrzymujące się po leczeniu zabiegowym	6 – 10
c) wypadanie pochwy i macicy, utrzymujące się po leczeniu zabiegowym	30

IX. OSTRE ZATRUCIA, NAGŁE DZIAŁANIA CZYNNIKÓW CHEMICZNYCH, FIZYCZNYCH I BIOLOGICZNYCH (orzeczenie stopnia inwalidztwa może nastąpić nie wcześniej niż po 6–ciu miesiącach).

87. Nagłe zatrucia gazami oraz substancjami i produktami chemicznymi – uznane za nieszczęśliwy wypadek	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) powodujące trwałe upośledzenie funkcji narządów lub układów w stopniu niewielkim i średnim	5 – 15
b) powodujące trwałe upośledzenie funkcji narządów lub układów w stopniu znacznym	należy oceniać według pozycji odpowiednich dla danego narządu lub układu
c) uszkodzenie układu krwiotwórczego	16 – 25

88. Inne następstwa zatruc oraz ogólne następstwa działania czynników chemicznych, fizycznych i biologicznych (porażenia prądem, porażenia piorunem, następstwa ukąszeń), w zależności od stopnia uszkodzenia	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) powodujące trwałe upośledzenie funkcji narządów lub układów w stopniu niewielkim i średnim	5 – 15
b) powodujące trwałe upośledzenie funkcji narządów lub układów w stopniu znacznym	należy oceniać według pozycji odpowiednich dla danego narządu lub układu.

UWAGA:

- Uszkodzenia narządów i układów: oddechowego, krwiotwórczego, krążenia, przewodu pokarmowego, nerwowego, układu ruchu – należy oceniać wg odpowiednich poz. niniejszej Tabeli.
- Uszkodzenie wzroku i słuchu należy oceniać wg odpowiednich Tabel 27a,32,42.
- Miejscowe następstwa działania czynników chemicznych, fizycznych i biologicznych należy oceniać wg poz. odpowiednich dla danej okolicy ciała.

X. USZKODZENIA KRĘGOSŁUPA, RDZENIA KRĘGOWEGO I ICH NASTĘPSTWA

89. Uszkodzenie kręgosłupa w odcinku szyjnym	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) z ograniczeniem ruchomości do 25%	1 – 6
b) z ograniczeniem ruchomości 26% – 50%	7 – 14
c) z ograniczeniem ruchomości 51% – 75%	15 – 20
d) z ograniczeniem ruchomości ponad 75%	21 – 29
e) zeszywnienie w pozycji zbliżonej do fizjologicznej	30
f) zeszywnienie w niekorzystnym ustawieniu głowy	45
g) obniżenie wysokości trzonu o co najmniej 10%, należy oceniać wg poz. 89 a – f, dodając, w zależności od stopnia zniekształcenia	2 – 1 0
h) niestabilności (na podstawie czynnościowych zdjęć rtg: przemieszczenie sąsiednich trzonów nie mniej niż 3,5 mm lub rotacja o kąt większy niż 11°	należy oceniać wg poz. 89 a – g, zwiększając stopień inwalidztwa o: 8
i) uszkodzenia kręgosłupa powikłane zapaleniem kręgów, obecnością ciała obcego itp. –	należy oceniać wg poz. 89 a – h, zwiększając stopień inwalidztwa o: 5

UWAGA:

- Przy występowaniu objawów korzeniowych dodatkowo należy oceniać wg poz. 94.
- Jeżeli jedyną przyczyną ograniczenia ruchomości kręgosłupa szyjnego jest zespół bólowy korzeniowy, należy oceniać wyłącznie według pozycji 94.
- Łączny stopień pourazowego inwalidztwa kręgosłupa szyjnego nie może przekroczyć 45%.

Zakres ruchomości: zgięcie 50°, prostowanie 60°, rotacja po 80°, pochylanie na boki po 45°.

90. Uszkodzenia kręgosłupa w odcinku piersiowym (Th1–Th10)	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) z ograniczeniem ruchomości do 50%.	1 – 9
b) z ograniczeniem ruchomości powyżej 50%	10 – 19
c) zeszywnienie w pozycji fizjologicznej	20
d) zeszywnienie w ustawieniu niekorzystnym	25 – 30
e) obniżenie wysokości trzonu o co najmniej 10%,	należy oceniać wg poz. 90 a – d, zwiększając stopień inwalidztwa, w zależności od stopnia zniekształcenia o: 1 – 5
f) niestabilności (na podstawie czynnościowych zdjęć rtg: przemieszczenie sąsiednich trzonów kręgów o więcej niż 5 mm lub rotacja o kąt większy niż 11°),	należy oceniać wg poz. 90 a – e, zwiększając stopień inwalidztwa o: 7
g) uszkodzenia kręgosłupa powikłane zapaleniem kręgów, obecnością ciała obcego itp.	należy oceniać wg p. 90 a – f, zwiększając stopień inwalidztwa o: 5

UWAGA:

Przy występowaniu objawów korzeniowych dodatkowo należy oceniać wg poz. 94.

Jeżeli jedyną przyczyną ograniczenia ruchomości kręgosłupa jest zespół bólowy korzeniowy, należy oceniać wyłącznie wg poz.94.

Łączny stopień pourazowego inwalidztwa kręgosłupa piersiowego nie może przekroczyć 30 %.

Zakres ruchomości: zgięcie 60°, rotacja po 30°, test Schobera 10 – 11cm (od C7 do S1) z tego odcinek piersiowy 2 – 3 cm.

91. Uszkodzenia kręgosłupa w odcinku piersiowo – lędźwiowym (Th11 – L5)	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) z ograniczeniem ruchomości do 25 %	1 – 6
b) z ograniczeniem ruchomości 26 % – 50 %	7 – 14
c) z ograniczeniem ruchomości powyżej 50 %	15 – 29
d) zeszywnienie w pozycji zbliżonej do fizjologicznej	25
e) zeszywnienie w niekorzystnym ustawieniu tułowia	30
f) obniżenie wysokości trzonu o co najmniej o 10 %	należy oceniać wg poz. 91 a – e, zwiększając stopień inwalidztwa, w zależności od stopnia zniekształcenia o: 3 – 10

g) niestabilności (na podstawie czynnościowych zdjęć rtg: przemieszczenie sąsiednich trzonów kręgow o więcej niż 5 mm lub rotacja o kąt większy niż 15°),	należy oceniać wg poz. 91 a – f, zwiększając stopień inwalidztwa o: 7
h) uszkodzenia kręgosłupa powikłane zapaleniem kręgow, obecnością ciała obcego itp.,	należy oceniać wg poz. 91a – g, zwiększając stopień inwalidztwa o: 5

UWAGA:

- Przy występowaniu objawów korzeniowych, dodatkowo należy oceniać wg poz. 94.
- Jeżeli jedyną przyczyną ograniczenia ruchomości kręgosłupa jest zespół bólowy korzeniowy należy oceniać wyłącznie wg poz.94.
- Łączny stopień pourazowego inwalidztwa kręgosłupa lędźwiowego nie może przekroczyć 40 %.
- Kręgoszmyk rzekomy (zwrodnieniowy) i prawdziwy (na tle kręgoszczeliny) nie jest traktowany jako następstwo nieszczęśliwego wypadku.

Zakres ruchomości: zgięcie 60°, wyprost 25°, pochylanie na boki po 25°, test Schobera 10 – 11cm (od C7 do S1) z tego odcinek lędźwiowy 7 – 8 cm.

92. Izolowane złamanie wyrostków poprzecznych, kolczystych, ościstych, w zależności od ograniczenia ruchomości kręgosłupa	należy oceniać wg poz. 89 – 91
--	---------------------------------------

93. Uszkodzenie rdzenia kręgowego	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) porażenie kończyn górnych lub dolnych (0 – 1° w skali Lovette'a), głęboki niedowład cztero kończynowy (2° w skali Lovette'a, zespół Brown–Sequarda, będący następstwem połowicznego uszkodzenia rdzenia w odcinku szyjnym z porażeniem kończyn (0 – 1° w skali Lovette'a)	100
b) głęboki niedowład kończyn górnych lub dolnych (2° w skali Lovette'a), niedowład cztero kończynowy (3° w skali Lovette'a), zespół Brown–Sequarda, będący następstwem połowicznego uszkodzenia rdzenia w odcinku szyjnym z niedowładem kończyn (2° w skali Lovette'a)	60 – 90
c) średniego stopnia niedowład kończyn górnych lub dolnych (3° w skali Lovette'a), zespół Brown–Sequarda, będący następstwem połowicznego uszkodzenia rdzenia w odcinku szyjnym z niedowładem kończyn (3° w skali Lovette'a), lub połowiczne uszkodzenie rdzenia w odcinku piersiowym, z niedowładem kończyny dolnej (0 – 2° w skali Lovette'a)	30 – 59
d) niewielki niedowład kończyn górnych i/lub dolnych (4° w skali Lovette'a), zespół Brown–Sequarda, będący następstwem połowicznego uszkodzenia rdzenia w odcinku szyjnym z niedowładem kończyn (4° w skali Lovette'a) lub połowiczne uszkodzenie rdzenia w odcinku piersiowym z niedowładem kończyny dolnej (3 – 4° w skali Lovette'a)	5 – 29
e) zaburzenia czucia, zespoły bólowe bez niedowładów, w zależności od stopnia zaburzeń	5 – 15
f) zaburzenia ze strony zwieraczy i narządów płciowych bez niedowładów, zespół stożka końcowego, w zależności od stopnia zaburzeń	5 – 30

94. Urazowe zespoły korzeniowe (ból, ruchowe, czuciowe lub mieszane), w zależności od stopnia	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) szyjne bólowe	2 – 4
b) szyjne bez niedowładów – ból, zaburzenia czucia, osłabienie lub brak odruchów	5 – 15
c) szyjne z obecnością niedowładów – w zależności od stopnia niedowładów i zaników mięśniowych (co najmniej 2cm)	5 – 20
d) piersiowe	2 – 10
e) lędźwiowo– krzyżowe bólowe	2 – 4
f) lędźwiowo–krzyżowe bez niedowładów – ból, zaburzenia czucia, osłabienie lub brak odruchów	5 – 15
g) lędźwiowo – krzyżowe z obecnością niedowładów – w zależności od stopnia niedowładów i zaników mięśniowych (co najmniej 2 cm)	5 – 20
h) guziczne	2 – 5

UWAGA:

- Zaburzenia ocenione wg poz. 94 a – h muszą mieć potwierdzenie w obiektywnej dokumentacji medycznej z diagnostyki i leczenia następstw zdarzenia.
- Za niewielkie zaburzenia należy uznać stwierdzone badaniem osłabienia czucia, osłabienie lub zniesienie odruchów.
- Za zaburzenia znacznego stopnia należy uznać występowanie niedowładów i zaników mięśniowych.

XI. USZKODZENIA MIEDNICY

95. Utrwalone rozejście spojenia łonowego lub zwknięcie stawu krzyżowo–biodrowego, w zależności od stopnia przemieszczenia i zaburzeń chodu	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) utrwalone rozejście spojenia łonowego, bez dolegliwości ze strony stawów krzyżowo– biodrowych, bez zaburzeń chodu	1 – 4
b) utrwalone rozejście spojenia łonowego z dolegliwościami ze strony stawów krzyżowo– biodrowych, z zaburzeniami chodu	5 – 15
c) utrwalone zwknięcie stawu krzyżowo– biodrowego niewielkiego stopnia nie wymagające leczenia operacyjnego, w zależności od stopnia zaburzeń chodu	2 – 9
d) utrwalone zwknięcie stawu krzyżowo– biodrowego znacznego stopnia, po leczeniu operacyjnym, w zależności od stopnia zaburzeń chodu	10 – 30

UWAGA:

Jeżeli rozejściu spojenia łonowego towarzyszy złamanie kości miednicy, należy oceniać według poz. 96 lub 98.

96. Złamanie miednicy z przerwaniem obręczy biodrowej, jedno- lub wielomiejscowe, w zależności od zniekształcenia i upośledzenia chodu	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) w odcinku przednim jednostronnie (kość łonowa, kość łonowa i kulszowa)	1 – 10
b) w odcinku przednim obustronnie	5 – 15
c) w odcinku przednim i tylnym (typ Malgaigne'a).	10 – 30
d) w odcinku przednim i tylnym obustronnie	20 – 40

UWAGA:

Złamania stabilne kości miednicy, złamania awulsyjne należy oceniać wg poz. 98.

97. Złamanie panewki stawu biodrowego, z centralnym, lub bez centralnego zwichnięcia stawu, w zależności od upośledzenia funkcji stawu	należy oceniać wg p.142
--	-------------------------

UWAGA:

Uraz stawu biodrowego wygojony sztucznym stawem należy oceniać wg poz. 145.

98. Izolowane złamania kości miednicy i kości krzyżowej bez przerwania obręczy kończyny dolnej	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) jednomiejscowe złamanie kości miednicy (np. złamanie jednej gałęzi kości łonowej lub kulszowej), kości krzyżowej – bez istotnego zniekształcenia i z niewielkimi zaburzeniami funkcji	1 – 3
b) jednomiejscowe złamanie kości miednicy (np. złamanie jednej gałęzi kości łonowej lub kulszowej), kości krzyżowej – ze zniekształceniem i zaburzeniami funkcji	4 – 8
c) mnogie złamania kości miednicy lub kości krzyżowej – bez istotnego zniekształcenia i z niewielkimi zaburzeniami funkcji	2 – 7
d) mnogie złamania kości miednicy lub kości krzyżowej ze zniekształceniem i z zaburzeniami funkcji	5 – 15

UWAGA:

Towarzyszące złamaniom uszkodzenia narządów miednicy i objawy neurologiczne należy oceniać dodatkowo wg pozycji dotyczących odpowiednich uszkodzeń narządów miednicy lub uszkodzeń neurologicznych.

XII. USZKODZENIA KOŃCZYNY GÓRNEJ

ŁOPATKA

	Prawa (lub dominująca); Lewa
99. Złamanie łopatki	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) wygojone złamanie łopatki z nieznacznym przemieszczeniem i niewielkimi zaburzeniami funkcji kończyny	1 – 5 ; 1 – 3
b) wygojone złamanie łopatki z wyraźnym przemieszczeniem i niewielkim upośledzeniem funkcji kończyny – z ograniczeniem ruchomości do 30%	6 – 12 ; 4 – 9
c) wygojone złamanie łopatki z wyraźnym przemieszczeniem i średnim upośledzeniem funkcji kończyny – z ograniczeniem ruchomości w zakresie 31–50%	3 – 20 ; 10 – 15
d) wygojone złamanie łopatki z wyraźnym przemieszczeniem i znacznym upośledzeniem funkcji kończyny – z ograniczeniem ruchomości powyżej 50%	21 – 40 ; 16 – 30

UWAGA:

Normy pozycji 99 uwzględniają również ewentualne powikłania neurologiczne.

OBOJCZYK

100. Stan po wadliwym wygojeniu złamania obojczyka, w zależności od stopnia zniekształcenia i ograniczenia ruchomości	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) niewielkiego stopnia deformacja z ograniczeniem ruchomości stawu ramiennie-łopatkowego do 20%	8 ; 1 – 6
b) deformacja z wyraźnym ograniczeniem ruchomości stawu ramiennie-łopatkowego powyżej 20%	9 – 20 ; 7 – 15
101. Staw rzekomy obojczyka, w zależności od zniekształceń, przemieszczeń, upośledzenia funkcji kończyny	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) zmiany wtórne z ograniczeniem ruchomości w stawie ramiennie-łopatkowym do 20%	10 – 14 ; 8 – 12
b) zmiany wtórne z ograniczeniem ruchomości w stawie ramiennie-łopatkowym powyżej 20%	15 – 25 ; 13 – 20

UWAGA: W przypadku złamania obojczyka powikłanego stawem rzekomym należy oceniać wyłącznie z poz.101.

102. Zwichnięcie, podwichnięcie stawu obojczykowo-barkowego lub obojczykowo-mostkowego, w zależności od ograniczenia ruchów, stopnia zniekształcenia i upośledzenia funkcji:	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) brak lub niewielka deformacja i ograniczenie ruchomości do 10% (I°)	1 – 5 ; 1 – 3
b) wyraźna deformacja i ograniczenie ruchomości do 20% (II°, II°/III°)	6 – 10 ; 4 – 8
c) wyraźna deformacja i ograniczenie ruchomości powyżej 20% (II°/III°, III°)	11 – 25 ; 9 – 20

UWAGA:

- W przypadku, gdy deficyt funkcji kończyny górnej wynika z nakładania się skutków złamania obojczyka oraz uszkodzeń neurologicznych, deficyt funkcji kończyny należy oceniać jedynie wg poz.181.
- W przypadku nie nakładania się deficytów należy oceniać dodatkowo według poz. 181.

103. Uszkodzenia obojczyka powikłane przewlekłym zapaleniem kości	należy oceniać wg poz. 100 – 102, zwiększając stopień trwałego uszczerbku o: 5
--	--

STAW RAMIENNO–ŁOPATKOWY

104. Uszkodzenia stawu ramiennie – łopatkowego (zwichnięcia, złamania – głowy, nasady bliższej kości ramiennej, skręcenia) oraz uszkodzenia pozostałych struktur barku, w zależności od ubytków tkanek, ograniczenia ruchów, zaników mięśni, przemieszczeń i zniekształceń złamanej głowy kości ramiennej itp.	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) niewielkie zmiany z ograniczeniem ruchomości do 30%	1 – 11 ; 1 – 7
b) średnie zmiany z ograniczeniem ruchomości w zakresie 31% – 50%	12 – 19 ; 8 – 14
c) znaczne zmiany z ograniczeniem ruchomości powyżej 50%	20 – 35 ; 15 – 30

UWAGA:

Uszkodzenia stawu ramiennie–łopatkowego wyleczone protezą należy oceniać wg poz. 104.

105. Zastarzałe nieodprowadzalne zwichnięcie stawu ramiennie – łopatkowego, w zależności od zakresu ruchów i ustawienia kończyny	20 – 35 ; 15 – 30
---	-------------------

106. Nawykowe zwichnięcie stawu ramiennie – łopatkowego potwierdzone dokumentacją lekarską i radiologiczną	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) po leczeniu operacyjnym w zależności od ograniczenia ruchomości	5 – 25 ; 5 – 20
b) nie leczone operacyjnie	25 ; 20

UWAGA:

Kolejnych epizodów nawykowego zwichnięcia nie należy traktować jako kolejnego nieszczęśliwego wypadku lecz jako skutek ostatniego urazowego zwichnięcia stawu ramiennie – łopatkowego. Przy ocenie wg poz. 106 należy zebrać szczegółowy wywiad w kierunku przebytych wcześniej urazowych zwichnięć w stawie oraz zapoznać się z dodatkową dokumentacją medyczną – w celu ustalenia daty ostatniego zwichnięcia urazowego oraz daty pierwszego zwichnięcia nawykowego.

107. Staw wiotki, cepowy w następstwie pourazowych ubytków kości, w zależności od zaburzeń funkcji	25 – 35 ; 20 – 30
---	-------------------

UWAGA: Staw wiotki z powodu porażen należy oceniać wg norm neurologicznych.

108. Zesztywnienie stawu ramiennie–łopatkowego – całkowity brak ruchomości w stawie	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) w ustawieniu czynnościowo korzystnym – w zależności od ustawienia i funkcji	20 – 35 ; 15 – 30
b) w ustawieniu czynnościowo niekorzystnym	40 ; 35

109. Bliznowaty przykurcz stawu ramiennie–łopatkowego, w zależności od zaburzeń czynności stawu	należy oceniać wg poz. 104 lub 108.
--	-------------------------------------

110. Uszkodzenie stawu ramiennie–łopatkowego, powikłane przewlekłym zapaleniem kości, przetokami itp.,	należy oceniać wg poz. 104 – 109, zwiększając stopień uszczerbku o 5
---	--

UWAGA:

- W przypadku, gdy deficyt funkcji kończyny górnej wynika z nakładania się skutków uszkodzeń stawu ramiennie–łopatkowego oraz uszkodzeń neurologicznych, deficyt funkcji kończyny należy oceniać jedynie wg poz. 181.
- W przypadku nie nakładania się deficytów należy oceniać dodatkowo według poz. 181.

111. Utrata kończyny w stawie ramiennie – łopatkowym:	70 ; 60
--	---------

112. Utrata kończyny wraz z łopatką	75 ; 60
--	---------

Zakres ruchomości stawu ramiennie – łopatkowego: zgięcie 0 – 180°, wyprost 0 – 60°, odwodzenie 0 – 90°, unoszenie 90 – 180° (niekiedy odwodzenie i unoszenie określane jest jednym terminem – odwodzenie i wtedy zakres ruchu wynosi 0 – 180°), przywodzenie 0 – 50°, rotacja zewnętrzna 0 – 70°, rotacja wewnętrzna 0 – 100° (pozycja funkcjonalna, swobodna: 20 – 40° zgięcia: 20 – 50° odwiedzenia: 30 – 50° rotacji wewnętrznej).

RAMIĘ

Prawe (dominujące) ; Lewe

113. Złamanie trzonu kości ramiennej – w zależności od przemieszczeń, ograniczeń ruchu w stawie łopatkowo – ramiennym i łokciowym	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) upośledzenie funkcji kończyny z ograniczeniem ruchomości w stawie ramiennie – łopatkowym lub łokciowym do 30 %	2–15 ; 2–10
b) upośledzenie funkcji kończyny z ograniczeniem ruchomości w stawie ramiennie – łopatkowym lub łokciowym powyżej 30 %	6–30 ; 11–25
c) złamania powikłane przewlekłym zapaleniem kości, brakiem zrostu, stawem rzekomym itp.	ocenia się wg poz. 113 a lub b, zwiększając stopień inwalidztwa w zależności od zaburzeń funkcji o: 5 – 15

114. Uszkodzenia mięśni, uszkodzenia ścięgien i ich przyczepów, w zależności od zmian wtórnych i upośledzenia funkcji	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) zmiany niewielkie	1 – 5 ; 1 – 4
b) zmiany średnie	6 – 12 ; 5 – 9
c) zmiany duże	13 – 20 ; 10 – 15

UWAGA:

Według powyższej pozycji należy oceniać jedynie uszkodzenia bez złamań kości. W przypadku współistnienia złamań kości należy oceniać wg poz. 113.

115. Utrata kończyny w obrębie ramienia	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) z zachowaniem tylko 1/3 bliższej kości ramiennej	65 ; 60
b) przy dłuższych kikutach	60 ; 55

STAW ŁOKCIOWY

Prawy ; Lewy

116. Złamania w obrębie łokcia (nasada dalsza kości ramiennej, nasada bliższa kości promieniowej i łokciowej), w zależności od zaburzeń osi, ograniczenia ruchów w stawie łokciowym oraz innych zmian wtórnych	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) niewielkie zmiany z ograniczeniem ruchomości do 20 %	1 – 5 ; 1 – 4
b) średnie zmiany z ograniczeniem ruchomości w zakresie 21 – 50 %	6 – 15 ; 5 – 10
c) duże zmiany z ograniczeniem ruchomości powyżej 50 %	16 – 30 ; 11 – 25

117. Zesztywnienie stawu łokciowego	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) w zgięciu zbliżonym do kąta prostego i z zachowanymi ruchami obrotowymi przedramienia	25 ; 20
b) w zgięciu zbliżonym do kąta prostego i w zależności od ograniczenia zakresu ruchów obrotowych przedramienia	26 – 30 ; 21 – 25
c) w ustawieniu wyprostnym lub zbliżonym (do 20°)	40 ; 35
d) w innych niekorzystnych ustawieniach, w zależności od przydatności czynnościowej kończyny	30 – 40 ; 25 – 35

118. Uszkodzenia łokcia – zwichnięcia, skręcenia, uszkodzenia tkanek miękkich, w zależności od ograniczenia ruchów, zaników mięśni, przemieszczeń, zniekształceń oraz innych zmian wtórnych	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) niewielkie zmiany z ograniczeniem ruchomości do 20 %	1 – 5 ; 1 – 4
b) średnie zmiany z ograniczeniem ruchomości w zakresie 21 – 50 %	6 – 15 ; 5 – 10
c) duże zmiany z ograniczeniem ruchomości powyżej 50 %	6 – 30 ; 11 – 25

UWAGA:

Według powyższej pozycji należy oceniać jedynie uszkodzenia bez złamań kości. W przypadku współistnienia złamań kości należy oceniać według punktu 116.

Prawy ; Lewy

119. Cepowy staw łokciowy, utrwalony mimo leczenia, w zależności od stopnia wiotkości i stanu mięśni	15 – 30 ; 10 – 25
120. Uszkodzenia stawu łokciowego powikłane przewlekłym stanem zapalnym, przetokami itp.	należy oceniać wg poz. 116 – 119, zwiększając stopień stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu o: 5

Zakres ruchomości stawu łokciowego: pełny wyprost stawu łokciowego 0°, pełne zgięcie 140°, supinacja i pronacja 0° – 80° (pozycja funkcjonalna 80° zgięcia).

PRZEDRAMIĘ

Prawe (dominujące) ; Lewe

121. Złamania w obrębie dalszych nasad jednej lub obu kości przedramienia, powodujące ograniczenia ruchomości nadgarstka i zniekształcenia, w zależności od stopnia zaburzeń funkcji	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) niewielkie zmiany z ograniczeniem ruchomości do 30 %	1 – 6 ; 1 – 5
b) średnie zmiany z ograniczeniem ruchomości w zakresie 31 – 60 %	7 – 15 ; 6 – 10
c) duże zmiany z ograniczeniem ruchomości powyżej 60 %	16 – 25 ; 11 – 20
d) usztywnienie przegubu dłoni w położeniu korzystnym (wyprost i pronacja).	15 – 20 ; 10 – 15
e) usztywnienie przegubu dłoni w położeniu niekorzystnym	21 – 30 ; 16 – 25

122. Złamania trzonów jednej lub obu kości przedramienia, w zależności od zniekształceń i zaburzeń czynnościowych	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) niewielkie zmiany z ograniczeniem ruchów do 20 %	6 ; 1 – 5
b) średnie zmiany z ograniczeniem ruchów w zakresie 21 % – 50 %	7 – 15 ; 6 – 10
c) duże zmiany, zmiany wtórne i inne z ograniczeniem ruchów pow. 50 %	16 – 30 ; 11 – 25

123. Izolowane uszkodzenie części miękkich przedramienia, skóry, mięśni, ścięgien, naczyń, w zależności od rozmiarów, uszkodzenia i upośledzenia funkcji, zmian wtórnych (troficzne, krążeniowe, blizny i inne)	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) niewielkie zmiany	1 – 5 ; 1 – 4
b) średnie zmiany	6 – 10 ; 5 – 8
c) znaczne zmiany	11 – 20 ; 9 – 15

UWAGA: Według powyższej pozycji należy oceniać jedynie uszkodzenia bez złamań kości. W przypadku współistnienia złamań kości należy oceniać wg poz. 121, 122, 124, 125.

124. Staw rzekomy kości łokciowej lub promieniowej, w zależności od zniekształceń, ubytków kości, upośledzenia funkcji i innych zmian wtórnych	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) średniego stopnia	10 – 20 ; 10 – 15
b) dużego stopnia	21 – 35 ; 16 – 30

UWAGA: W przypadku złamania jednej kości przedramienia powikłanej stawem rzekomym należy oceniać wyłącznie wg poz. 124

125. Staw rzekomy obu kości przedramienia, w zależności od zniekształceń, ubytków kości, upośledzenia funkcji, zmian wtórnych	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) średniego stopnia	10 – 25 ; 10 – 20
b) dużego stopnia	26 – 40 ; 21 – 35

UWAGA: W przypadku złamania obu kości przedramienia powikłanych stawem rzekomym należy oceniać wyłącznie wg poz. 125.

126. Uszkodzenie przedramienia powikłane przewlekłym zapaleniem kości, przetokami, ubytkiem tkanki kostnej	Należy oceniać wg poz. 121, 122, 123, 124 lub 125, zwiększając stopień trwałego uszczerbku o: 5
---	--

127. Utrata kończyny w obrębie przedramienia, w zależności od charakteru kikuta i jego przydatności do oprotezwania	45 – 60 ; 40 – 55
--	--------------------------

128. Utrata przedramienia w okolicy nadgarstka	45 ; 40
---	----------------

Zakres ruchomości przedramienia: nawracanie 0 – 80°, odwracanie 0 – 80° (pozycja funkcjonalna, swobodna – 20° nawrócenia).

NADGARSTEK

Prawy (dominujący) ; Lewy

129. Uszkodzenia nadgarstka: skręcenia, zwichnięcia, złamania – w zależności od blizn, ubytków, zniekształceń, niestabilności, upośledzenia funkcji, zmian troficznych i innych zmian wtórnych	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) niewielkie zmiany z ograniczeniem ruchomości do 30%	1 – 6 ; 1 – 5
b) średnie zmiany z ograniczeniem ruchomości w zakresie 31–60%	7 – 15 ; 6 – 10
c) duże zmiany z ograniczeniem ruchomości powyżej 60%	16 – 25 ; 11 – 20

130. Całkowite zeszytywnienie w obrębie nadgarstka	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) w ustawieniu czynnościowo korzystnym – w zależności od stopnia upośledzenia funkcji ręki i palców	15 – 20 ; 10 – 15
b) w ustawieniu czynnościowo niekorzystnym – w zależności od stopnia upośledzenia funkcji ręki i palców	20 – 30 ; 15 – 25

131. Uszkodzenie nadgarstka powikłane trwałymi zmianami troficznymi, przewlekłym ropnym zapaleniem kości nadgarstka, przetokami	ocenia się wg poz. 130 – 131, zwiększając stopień trwałego uszczerbku o: 5
--	---

132. Utrata ręki na poziomie nadgarstka	45 ; 40
--	----------------

Zakres ruchomości nadgarstka: zgięcie dłoniowe 60° (czynne), 80° (bierne), zgięcie grzbietowe 60° (czynne), 80° (bierne), odchylenie promieniowe 20°, odchylenie łokciowe 30°, (pozycja funkcjonalna – od 10° zgięcia dłoniowego do 10° zgięcia grzbietowego i od 0° do 10° odchylenia łokciowego).

ŚRÓDRĘCZE

Prawe (dominujące) ; Lewe

133. Uszkodzenie śródrezcza: kości, części miękkich, w zależności od ubytków, zniekształceń oraz upośledzenia funkcji ręki, palców i innych zmian wtórnych	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) I kość śródrezcza(w zależności od funkcji kciuka):	
I. z ograniczeniem ruchomości kciuka do 30%	1 – 6 ; 1 – 5
II. z ograniczeniem ruchomości w zakresie 31–60%	7 – 12 ; 6 – 9
III. z ograniczeniem ruchomości powyżej 60%	13 – 20 ; 10 – 15

b) II kość śródreżca (w zależności od ruchomości palca wskazującego):	
I. z ograniczeniem ruchomości do 30 %	1 – 5 ; 1 – 3
II. z ograniczeniem ruchomości w zakresie 31 – 60 %	6 – 9 ; 4 – 6
III. z ograniczeniem powyżej 60 %	10 – 15 ; 7 – 10
c) III kość śródreżca (w zależności od ruchomości palca III i innych zmian wtórnych):	
I. z ograniczeniem ruchomości w zakresie 20 – 50 %	1 – 2 ; 1
II. z ograniczeniem ruchomości powyżej 50 %	3 – 5 ; 2 – 4
d) IV,V kość śródreżca (w zależności od ruchomości odpowiednich palców i innych zmian wtórnych) – ocena osobna dla każdej kości śródreżca:	
I. z ograniczeniem ruchomości w zakresie 20 – 50 %	1 – 2 ; 1
II. z ograniczeniem ruchomości powyżej 50 %	3 – 4 ; 2

KCIUK

Prawy (dominujący) ; Lewy

134. Utrata w obrębie kciuka, w zależności od rozmiaru ubytku, jakości kikuta, zniekształceń, ograniczenia ruchomości palca oraz upośledzenia funkcji ręki i innych zmian wtórnych	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) częściowa lub całkowita utrata opuszki	1 – 4 ; 1 – 2
b) częściowa lub całkowita utrata paliczka paznokciowego w zależności od zmian wtórnych	5 – 10 ; 3 – 6
c) utrata paliczka paznokciowego i paliczka podstawnego (do 2/3 długości paliczka podstawnego), w zależności od zmian wtórnych	11 – 15 ; 7 – 10
d) utrata paliczka paznokciowego i paliczka podstawnego poniżej 2/3 długości lub utrata obu paliczków bez kości śródreżca	16 – 20 ; 11 – 15
e) utrata obu paliczków z kością śródreżca	20 – 25 ; 15 – 20
135. Inne uszkodzenia kciuka (złamania, zwichnięcia, uszkodzenia tkanek miękkich) w zależności od upośledzenia ruchomości kciuka oraz funkcji ręki i zmian wtórnych	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) niewielkie zmiany z ograniczeniem ruchomości do 25 %	1 – 5 ; 1 – 3
b) średnie zmiany z ograniczeniem ruchomości w zakresie 26 – 50 %	6 – 10 ; 4 – 8
c) znaczne zmiany z ograniczeniem ruchomości w zakresie 51 – 75 %	11 – 15 ; 9 – 12
d) bardzo duże zmiany z ograniczeniem ruchomości powyżej 75 %	16 – 20 ; 13 – 15
e) rozległe zmiany palca i ręki, graniczące z funkcjonalną utratą palca wraz z pierwszą kością śródreżca	21 – 25 ; 16 – 20

UWAGA:

Przy ocenie stopnia zaburzeń czynności kciuka bierze się pod uwagę przede wszystkim zdolność odwodzenia, przeciwstawiania i chwytu.

Zakres ruchomości kciuka

- staw śródreżcno-palczkowy 0 – 60° (pozycja funkcjonalna 20° zgięcia),
- staw międzypalczkowy 0 – 80° (pozycja funkcjonalna 20° zgięcia),
- odwodzenie 0 – 50°,
- przywodzenie – maksymalna odległość między kresą zgięciową stawu międzypalczkowego kciuka, a kresą zgięciową stawu śródreżcno-palczkowego palca V – pełny zakres ruchu – 0 cm, brak ruchu – 8 cm,
- opozycja (przeciwstawianie) – maksymalna odległość między kresą zgięciową stawu międzypalczkowego kciuka, a kresą zgięciową stawów śródreżcno – palczkowych na wysokości III stawu śródreżcno – palczkowego – pełny zakres ruchu – 8 cm, brak ruchu – 0 cm.

PALEK WSKAZUJĄCY

Ręka prawa (dominująca) ; Lewa

136. Utrata w obrębie wskaźnika – w zależności od zniekształceń, jakości kikuta, ograniczenia ruchów wskaźnika, upośledzenia funkcji ręki	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) utrata częściowa opuszki	1 – 2 ; 1
b) utrata paliczka paznokciowego	3 – 5 ; 2 – 3
c) utrata paliczka paznokciowego z częścią paliczka środkowego	6 – 9 ; 4 – 7
d) utrata paliczka środkowego	10 ; 8
e) utrata trzech paliczków	15 ; 10
f) utrata wskaźnika z kością śródreżca	16 – 20 ; 11 – 15
137. Wszelkie inne uszkodzenia w obrębie wskaźnika: złamania, zwichnięcia, uszkodzenia części miękkich – w zależności od zniekształceń, zaburzeń czucia, ograniczenia ruchów palca, upośledzenia funkcji ręki, przykurczów stawów, zeszywnień, zmian troficznych i innych zmian wtórnych, w zależności od stopnia	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) niewielkie zmiany z ograniczeniem ruchomości do 20%	1 – 3 ; 1 – 2
b) zmiany średniego stopnia z ograniczeniem ruchomości w zakresie 21–40%	4 – 6 ; 3 – 4
c) zmiany dużego stopnia z ograniczeniem ruchomości w zakresie 41–70%	7 – 11 ; 5 – 7
d) zmiany znacznego stopnia z ograniczeniem ruchomości powyżej 70%	12 – 15 ; 8 – 10
e) rozległe zmiany palca i ręki, graniczące z funkcjonalną utratą palca wraz z kością śródreżca	16 – 20 ; 11 – 15

PALEC TRZECI, CZWARTY I PIĄTY:

Ręka prawa (dominująca) ; Lewa

138. Palec III, IV i V , w zależności od poziomu utraty	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) palec III – utrata paliczka paznokciowego	3 ; 2
b) palec III – utrata dwóch paliczków	7 ; 5
c) palec III – utrata trzech paliczków	10 ; 8
d) palec IV i V – utrata paliczka paznokciowego	2 ; 1
e) palec IV i V – utrata dwóch paliczków	4 ; 2
f) palec IV i V – utrata trzech paliczków	7 ; 3

139. Utrata palców III, IV lub V z kością śródreżca	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) palec III	10 – 12 ; 8 – 10
b) palec IV i V.	7 – 9 ; 3 – 5
c) utraty mnogie:	
I. jednoczesna strata kciuka i palca wskazującego	35 ; 25
II. całkowita strata kciuka i palca, innego niż wskazujący	25 ; 20
III. całkowita strata dwóch palców, innych niż kciuk i palec wskazujący	12 ; 8
IV. całkowita strata trzech palców, innych niż kciuk i palec wskazujący	20 ; 15
V. całkowita strata czterech palców, łącznie z kciukiem	45 ; 40
VI. całkowita strata czterech palców, innych niż kciuk	40 ; 35

140. Wszelkie inne uszkodzenia w obrębie palców III, IV lub V – złamania, zwichnięcia, uszkodzenia części miękkich, w zależności od zniekształceń, zaburzeń czucia, ograniczenia ruchów palca, przykurczów stawów, zeszywnień, zmian troficznych i innych zmian wtórnych – za każdy palec w zależności od stopnia	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) palec III:	
I. ograniczenie ruchomości do 50 % bez zmian wtórnych	1 – 2 ; 1 – 2
II. ograniczenie ruchomości powyżej 50 % bez zmian wtórnych	3 – 5 ; 3 – 4
III. ograniczenie ruchomości do 50 % ze zmianami wtórnymi	1 – 5 ; 1 – 4
IV. ograniczenie ruchomości powyżej 50 % ze zmianami wtórnymi	6 – 10 ; 5 – 8
b) palec IV i V:	
I. ograniczenie ruchomości do 50 % bez zmian wtórnych	1 – 2 ; 1
II. ograniczenie ruchomości powyżej 50 % bez zmian wtórnych	3 – 4 ; 2
III. ograniczenie ruchomości do 50 % ze zmianami wtórnymi	1 – 4 ; 1 – 2
IV. ograniczenie ruchomości powyżej 50 % ze zmianami wtórnymi	5 – 8 ; 3 – 4

UWAGA:

- Łączny stopień pourazowego inwalidztwa ręki nie może przekroczyć 55 % – prawej i 50 % – lewej.
- Przy uszkodzeniach obejmujących większą liczbę palców, globalna ocena musi być niższa niż łączna całkowita utrata tych palców i odpowiadać stopniowi użyteczności ręki.

Zakres ruchomości palce II – V

- staw śródreżca–paliczkowy 0 – 90° (pozycja funkcjonalna 30° zgięcia),
- staw międzypaliczkowy bliższy 0 – 100° (pozycja funkcjonalna 40° zgięcia),
- staw międzypaliczkowy dalszy 0 – 70° (pozycja funkcjonalna 20° zgięcia).

XIII. USZKODZENIA KOŃCZYNY DOLNEJ
STAW BIODROWY

141. Utrata kończyny dolnej	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) przez wyluszczenie jej w stawie biodrowym	70
b) odjęcie powyżej 1/2 uda	60

142. Uszkodzenia stawu biodrowego – zwichnięcia, złamania panewki, złamania bliższej nasady kości udowej, złamania szyjki, złamania krętarzowe, urazowe złuszczenia głowy kości udowej oraz uszkodzenia tkanek miękkich okolicy stawu biodrowego, w zależności od ubytków, stopnia ograniczenia ruchów, zniekształceń i zmian wtórnych	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) niewielkie zmiany z ograniczeniem ruchomości do 30 %	2 – 12
b) średnie zmiany z ograniczeniem ruchomości w zakresie 31 – 60 %	13 – 24
c) duże zmiany z ograniczeniem ruchomości powyżej 60 %	25 – 40

143. Zeszywnienie stawu biodrowego, w zależności od ustawienia i wtórnych zaburzeń statyki i dynamiki	Procent uszczerbku na zdrowiu
---	-------------------------------

a) w ustawieniu czynnościowo korzystnym	30 – 35
b) w ustawieniu czynnościowo niekorzystnym	36 – 45

144. Przykurcze i zeszywnienia powikłane przewlekłym zapaleniem tkanki kostnej, z przetokami itp.	ocenia się wg poz. 142, zwiększając stopień uszczerbku o: 5
--	---

145. Pourazowa endoprotezoplastyka stawu biodrowego, w zależności od ruchomości, dolegliwości bólowych, konieczności zaopatrzenia ortopedycznego, możliwości i zaburzeń chodu	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) bez ograniczeń funkcji	15
b) niewielkie zmiany z ograniczeniem ruchomości do 50 %	16 – 25
c) znaczne zmiany z ograniczeniem ruchomości powyżej 50 %	26 – 45

UWAGA:

Należy zwracać uwagę na, zgłaszane jako wynik urazowego uszkodzenia biodra, zmiany chorobowe: krwiopochodne ropne zapalenie kości, gruźlica kostno–stawowa, nowotwory, martwice aseptyczne kości, biodro szpotawe dorastających i inne zniekształcenia powodujące zaburzenia statyki. Przy tego rodzaju stanach chorobowych ocenę trwałego uszczerbku ogranicza się wyłącznie do spowodowanego przedmiotowym nieszczęśliwym wypadkiem.

W przypadku, gdy deficyt funkcji kończyny dolnej wynika z nakładania się skutków uszkodzeń biodra oraz uszkodzeń neurologicznych, deficyt funkcji kończyny należy oceniać jedynie wg pozycji 181. W przypadku nie nakładania się deficytów należy oceniać dodatkowo wg pozycji 181.

Zakres ruchomości stawu biodrowego: zgięcie 0 – 120°, wyprost 0 – 20°, odwodzenie 0 – 50°, przywodzenie 0 – 40°, rotacja (obracanie) na zewnątrz 0 – 45°, rotacja do wewnątrz 0 – 50°.

UDO

146. Złamanie kości udowej, w zależności od zniekształceń, skrócenia, zaników mięśni, ograniczenia ruchów w stawie biodrowym i kolanowym, zaburzeń chodu, zaburzeń funkcji kończyny i innych zmian wtórnych	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) skrócenie w zakresie 1 – 3 cm bez zmian wtórnych	5 – 10
b) skrócenie w zakresie 3,1 – 5 cm bez zmian wtórnych	11 – 20
c) skrócenie powyżej 5 cm bez zmian wtórnych	21 – 30
d) niewielkie zmiany ze skróceniem do 3 cm	10 – 15
e) średnie zmiany ze skróceniem w zakresie 3,1 – 5 cm, upośledzenie chodu w stopniu średnim	16 – 29
f) duże zmiany ze skróceniem powyżej 5 cm, upośledzenie chodu w stopniu znacznym	30 – 40

147. Staw rzekomy kości udowej, ubytki kości udowej uniemożliwiające obciążenie kończyny, w zależności od stopnia upośledzenia funkcji, skrócenia, zmian zapalnych i zaburzeń wtórnych	40 – 50
---	---------

148. Izolowane uszkodzenia tkanek miękkich, w zależności od zaburzeń funkcji kończyny	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) niewielkiego stopnia	1 – 5
b) średniego stopnia	6 – 10
c) znacznego stopnia	11 – 15

UWAGA: Według powyższej pozycji należy oceniać jedynie uszkodzenia bez złamań kości. W przypadku współistnienia złamań kości należy oceniać według punktu 146.

149. Uszkodzenie dużych naczyń, tętniaki pourazowe, w zależności od stopnia zaburzeń ukrwienia kończyny i powikłań	5 – 20
---	--------

150. Uszkodzenie uda powikłane przewlekłym ropnym zapaleniem kości, przetokami, skostnieniem pozaszkieletowym:	należy oceniać wg poz. 146, zwiększając stopień trwałego uszczerbku, w zależności od rozmiarów powikłań o: 5
---	--

151. Uszkodzenie uda powikłane współistniejącym uszkodzeniem nerwu kulszowego	należy oceniać wg poz. 146 – 149, zwiększając stopień trwałego uszczerbku, w zależności od rozmiarów uszkodzenia nerwu o: 5 – 25
--	--

152. Utrata kończyny, w zależności od długości kikuta i jego przydatności do oprotezowania	50 – 60
---	---------

UWAGA: Łączny stopień uszczerbku ocenianego wg poz. 146 – 152 nie może przekroczyć 60 %.

KOLANO

153. Złamania kości tworzących staw kolanowy, w zależności od zniekształceń, przykurczów, ograniczenia ruchów, stabilności stawu i innych zmian wtórnych. Dodatkowo ocenia się wg poz. 155, 156	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) utrata ruchomości w zakresie 0 – 40° za każde 2 stopnie ubytku ruchu	1
b) utrata ruchomości w zakresie 41° – 90° za każde 5 stopni ubytku ruchu	1
c) utrata ruchomości w zakresie 91° – 120° za każde 10 stopni ubytku ruchu	1
d) zeszywnienie stawu kolanowego w pozycji funkcjonalnie korzystnej (0 – 15°).	25
e) zeszywnienie stawu kolanowego w pozycji funkcjonalnie niekorzystnej	35

154. Uszkodzenia aparatu więzadłowo – torebkowego, w zależności od stabilności stawu oraz wydolności statyczno–dynamicznej kończyny. Dodatkowo ocenia się wg poz. 153.	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) niestabilność jednopłaszczyznowa I°, z niewielkimi zmianami wtórnymi (zaniki mięśniowe i zmniejszenie siły mięśniowej, itp.)	1 – 5
b) niestabilność jednopłaszczyznowa II°, dwupłaszczyznowa I°, w zależności od zmian wtórnych (zaniki mięśniowe i zmniejszenie siły mięśniowej, itp.)	6 – 12
c) niestabilność jednopłaszczyznowa III° lub dwupłaszczyznowa II°, w zależności od zmian wtórnych (zaniki mięśniowe i zmniejszenie siły mięśniowej, itp.)	13 – 19
d) niestabilność dwupłaszczyznowa III°, w zależności od zmian wtórnych (zaniki mięśniowe i zmniejszenie siły mięśniowej, itp.)	20 – 25
e) pełna niestabilność wielopłaszczyznowa, w zależności od zmian wtórnych (zaniki mięśniowe i zmniejszenie siły mięśniowej, itp.)	26 – 30
155. Inne następstwa urazów stawu kolanowego (zaburzenia osi stawu, przewlekłe wysiękowe zapalenia, przewlekłe dolegliwości bólowe, chondromalacja, niestabilności rzepki, złamania rzepki, w zależności od funkcji stawu kolanowego oraz stopnia nasilenia istniejących dolegliwości.	należy oceniać wg poz. 153, zwiększając stopień trwałego uszczerbku o: 1 – 5

UWAGA:

Łączny stopień pourazowego trwałego uszczerbku stawu kolanowego nie może przekroczyć 40 %.

Nie każde rozpoznanie nawykowego zwichnięcia rzepki należy traktować jako urazowe. Każdorazowo należy brać pod uwagę mechanizm urazu, skutki urazu (rozerwanie torebki stawowej i krwiak śródstawowy), sposób leczenia (unieruchomienie w opatrunku gipsowym lub nie), a także współistnienie zmian anatomicznych (takich jak: dysplazja stawu rzepkowo–udowego stwierdzana na zdjęciach osiowych, znaczna koślawość kolana, wiotkość wielostawowa, choroby predystynujące do nawykowego zwichnięcia rzepki (zespół Downa, dysplazja nasadowa lub nasadowo–kręgową). Analizę każdorazowo należy przeprowadzić w oparciu o pełną dokumentację medyczną.

156. Utrata kończyny na poziomie stawu kolanowego	50
---	----

Zakres ruchomości stawu kolanowego: od 0° dla wyprost do 120° dla zgięcia.

PODUDZIE

157. Złamanie kości podudzia, w zależności od zniekształceń, skrócenia, ograniczenia ruchomości w stawie skokowym i kolanowym oraz innych zmian wtórnych:	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) skrócenie w zakresie 1 – 3 cm bez zmian wtórnych	5 – 10
b) skrócenie w zakresie 3,1 – 5 cm bez zmian wtórnych	11 – 20
c) skrócenie powyżej 5 cm bez zmian wtórnych	21 – 25
d) niewielkie zmiany ze skróceniem do 3 cm	10 – 15
e) średnie zmiany ze skróceniem w zakresie 3,1– 5 cm	16 – 29
f) duże zmiany ze skróceniem powyżej 5 cm	30 – 35
158. Izolowane złamanie strzałki, w zależności od przemieszczeń, zniekształceń, upośledzenia funkcji kończyny	1 – 3
159. Uszkodzenia tkanek miękkich podudzia, skóry, mięśni, naczyń, ścięgna Achillesa i innych ścięgien, w zależności od rozległości uszkodzenia oraz ograniczeń czynnościowych i innych zmian wtórnych:	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) niewielkie zmiany z ograniczeniem ruchomości do 30%	1 – 5
b) średnie zmiany z ograniczeniem ruchomości w zakresie 31–50%	6 – 10
c) znaczne zmiany z ograniczeniem ruchomości powyżej 50%	11 – 20
160. Utrata kończyny w obrębie podudzia, w zależności od charakteru kikuta, długości, przydatności do oprotezowania i zmian wtórnych w obrębie kończyny:	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) przy długości kikuta do 8 cm mierząc od szpary stawowej	50
b) przy dłuższych kikutach	40 – 45

UWAGA: W przypadku, gdy deficyt funkcji kończyny dolnej wynika z nakładania się skutków uszkodzeń podudzia oraz uszkodzeń neurologicznych, deficyt funkcji kończyny należy oceniać jedynie wg poz. 181. W przypadku nie nakładania się deficytów należy oceniać dodatkowo wg poz. 181.

STAW GOLENIOWO – SKOKOWY I SKOKOWO – PIĘTOWY, STOPA

161. Uszkodzenie stawu skokowo – goleniowego i skokowo – piętowego: skręcenia, zwichnięcia, złamania itp., w zależności od zniekształceń oraz ograniczenia ruchomości i utrzymujących się dolegliwości:	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) niewielkiego stopnia z ograniczeniem ruchomości do 20 %	1 – 4
b) średniego stopnia z ograniczeniem ruchomości w zakresie 21 – 50 %	5 – 10
c) dużego stopnia z ograniczeniem powyżej 50 %	11 – 20
d) powikłane przewlekłym zapaleniem kości, stawów, przetokami oraz innymi zmianami wtórnymi	zwiększyć ocenę trwałego uszczerbku o: 5
162. Zesztywnienie stawu skokowo – goleniowego, w zależności od utrzymujących się dolegliwości oraz ograniczenia funkcji:	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) pod kątem zbliżonym do prostego $\pm 5^\circ$	20
b) w innych ustawieniach czynnościowo niekorzystnych w zależności od ustawienia	21 – 30
c) w ustawieniach niekorzystnych z przetokami, zapaleniem kości itp.	należy zwiększyć ocenę trwałego uszczerbku o: 5

163. Złamania kości skokowej lub piętowej, w zależności od utrzymujących się dolegliwości oraz ograniczenia funkcji:	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) niewielkie zmiany z ograniczeniem ruchomości do 20 %	1 – 4
b) średnie zmiany z ograniczeniem ruchomości w zakresie 21 – 50 %	5 – 10
c) duże zmiany z ograniczeniem ruchomości powyżej 50 %	11 – 20
164. Utrata kości skokowej lub piętowej, w zależności od wielkości, blizn, zniekształceń, zaburzeń statyczno – dynamicznych stopy i innych powikłań:	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) częściowa utrata	20 – 30
b) całkowita utrata	31 – 35
165. Uszkodzenie kości stępu z przemieszczeniem, zniekształceniem oraz innymi zmianami wtórnymi:	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) zmiany niewielkiego stopnia z ograniczeniem ruchomości do 20 %	1 – 4
b) zmiany średniego stopnia z ograniczeniem ruchomości w zakresie 21–50 %	5 – 10
c) zmiany znacznego stopnia z ograniczeniem ruchomości powyżej 50 %	11 – 20
166. Złamania kości śródstopia, w zależności od przemieszczeń, zniekształceń stopy, zaburzeń statyczno dynamicznych i innych zmian wtórnych:	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) I lub V kości śródstopia:	
I. niewielkie zmiany bez zniekształceń	1 – 4
II. znaczne zmiany, zniekształcenie, ograniczenie ruchomości stopy	5 – 10
b) II, III lub IV kości śródstopia:	
I. niewielkie zmiany	1 – 3
II. znaczne zmiany ze zniekształceniem i ograniczeniem ruchomości stopy	4 – 7
c) złamania trzech i więcej kości śródstopia, w zależności od zniekształceń i zaburzeń czynnościowych	3 – 15
167. Złamania kości śródstopia powikłane zapaleniem kości, przetokami, wtórnymi zmianami troficznymi	ocenia się wg poz. 166, zwiększając stopień trwałego uszczerbku o: 5
168. Inne uszkodzenia okolicy stępu i śródstopia – skręcenia, stłuczenia, uszkodzenia mięśni, ścięgien, w zależności od zniekształceń, zmian troficznych, zaburzeń dynamicznych stopy i innych zmian wtórnych:	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) zmiany niewielkie	1 – 4
b) średnie zmiany	5 – 10
c) duże zmiany	11 – 15
169. Utrata stopy w całości	45
170. Utrata stopy na poziomie stawu skokowego	40
171. Utrata stopy w środkowej części stępu.	35
172. Utrata stopy w okolicy stępowo–śródstopnej, w zależności od rozległości utraty przodostopia i jakości kikuta	20 – 30
Zakres ruchomości stawu skokowego: zgięcie grzbietowe 0 – 20°, zgięcie podeszwowe 0 – 40 – 50°, nawracanie 0 – 10°, odwracanie 0 – 40°, przywodzenie 0 – 10°, odwodzenie 0 – 10°.	
UWAGA:	
W przypadku, gdy deficyt funkcji kończyny dolnej wynika z nakładania się skutków uszkodzeń stopy oraz uszkodzeń neurologicznych, deficyt funkcji kończyny należy oceniać jedynie wg poz. 180. W przypadku nie nakładania się deficytów, należy oceniać dodatkowo wg poz. 180.	
PALCE STOPY	
173. Uszkodzenie palucha, w zależności od blizn, zniekształceń, wielkości ubytków, charakteru kikuta, zaburzeń statyki i chodu i innych zmian wtórnych	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) ubytki opuszki lub częściowa utrata paliczka paznokciowego palucha	1 – 3
b) utrata paliczka paznokciowego palucha	4
c) utrata całego palucha	8
174. Inne uszkodzenia palucha – w zależności od rozległości zmian i ograniczenia ruchomości	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) niewielkie zmiany z ograniczeniem ruchomości do 30 %	1 – 2
b) średnie zmiany z ograniczeniem ruchomości w zakresie 31 – 50 %	3 – 5
c) duże zmiany z ograniczeniem ruchomości powyżej 50 %	6 – 8
175. Utrata palucha	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) wraz z kością śródstopia – w zależności od rozmiaru utraty kości śródstopia	10 – 15
b) wraz z co najmniej trzema innymi palcami stopy	16
c) wraz ze wszystkim innymi palcami stopy	20

176. Uszkodzenia, ubytki w zakresie palców II, III, IV, V	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) częściowa utrata	1
b) całkowita utrata	2
c) całkowita strata czterech palców stóp	10
d) znaczne zmiany, duże ograniczenie ruchomości palca	1 – 2
177. Utrata palca V z kością śródstopia	3 – 8
178. Utrata palców II, III, IV z kością śródstopia, w zależności od wielkości utraty kości śródstopia, ustawienia stopy i innych zmian wtórnych	3 – 5
179. Uszkodzenia II, III, IV i V palca – zwknięcia, złamania, uszkodzenia tkanek miękkich, w zależności od rozległości ubytków, zniekształcenia, ustawienia, stopnia upośledzenia funkcji i liczby uszkodzonych palców należy oceniać łącznie	1 – 5

Zakres ruchomości palców stopy: zgięcie 0 – 40° (czynne), 0 – 60° (bierne), wyprost 0 – 45° (czynne), 0 – 80° (bierne).

UWAGA:

– Łączny stopień trwałego uszczerbku kończyny dolnej nie może przekroczyć wartości za amputację na tym poziomie.

– Stopień trwałego uszczerbku ustalony za uszkodzenie jednego palca nie może przekroczyć wartości przewidzianej za całkowitą utratę tego palca.

XIV. PORAŻENIA LUB NIEDOWŁADY POSZCZEGÓLNYCH NERWÓW OBWODOWYCH:

Prawa ; Lewa

180. Uszkodzenie częściowe lub całkowite – w zależności od stopnia zaburzeń:	Procent uszczerbku na zdrowiu
a) nerwu przeponowego poniżej jego połączenia z nerwem podobojczykowym	5 – 15
b) nerwu piersiowego długiego	5 – 15 ; 5 – 10
c) nerwu pachowego – części czuciowej, ruchowej lub całego nerwu	3 – 20 ; 5 – 15
d) nerwu mięśniowo-skrórnego – części czuciowej, ruchowej lub całego nerwu	10 – 20 ; 5 – 15
e) nerwu promieniowego powyżej odejścia gałązki do mięśnia trójgłowego ramienia – części czuciowej, ruchowej lub całego nerwu	3 – 40 ; 2 – 30
f) nerwu promieniowego poniżej odejścia gałązki do mięśnia trójgłowego ramienia – części czuciowej, ruchowej lub całego nerwu	5 – 30 ; 3 – 25
g) nerwu promieniowego nad wejściem do kanału mięśnia odwracacza przedramienia – części czuciowej, ruchowej lub całego nerwu	3 – 25 ; 2 – 15
h) nerwu promieniowego po wyjściu z kanału mięśnia odwracacza przedramienia – części czuciowej, ruchowej lub całego nerwu	2 – 15 ; 1 – 10
i) nerwu pośrodkowego w zakresie ramienia – części czuciowej, ruchowej lub całego nerwu	4 – 35 ; 3 – 25
j) nerwu pośrodkowego w zakresie nadgarstka – części czuciowej, ruchowej lub całego nerwu	3 – 20 ; 2 – 15
k) nerwu łokciowego – części czuciowej, ruchowej lub całego nerwu	2 – 25 ; 1 – 20
l) spletu barkowego części nadobojczykowej (górnjej)	10 – 25 ; 5 – 20
m) spletu barkowego części podobojczykowej (dolnej)	15 – 40 ; 10 – 35
n) pozostałych nerwów odcinka szyjno-piersiowego	1 – 15
o) nerwu zaślonowego – części czuciowej, ruchowej lub całego nerwu	2 – 15
p) nerwu udowego – części czuciowej, ruchowej lub całego nerwu	2 – 30
q) nerwów pośladkowych (górnego i dolnego)	3 – 20
r) nerwu sromowego wspólnego	3 – 20
s) nerwu kulszowego przed podziałem na nerw piszczelowy i strzałkowy	10 – 50
t) nerwu piszczelowego – części czuciowej, ruchowej lub całego nerwu	5 – 30
u) nerwu strzałkowego – części czuciowej, ruchowej lub całego nerwu	5 – 20
v) spletu łądźwiowo-krzyżowego	30 – 60
w) pozostałych nerwów odcinka łądźwiowo-krzyżowego	1 – 10

UWAGA:

Wskazana ocena kliniczna i ocena ilościowa oparta na badaniach przewodnictwa nerwowo-mięśniowego.

UWAGI KOŃCOWE:

Przy wielomiejscowych uszkodzeniach kończyny górnej lub dolnej (lub jej części) w ustaleniu ostatecznej wysokości trwałego uszczerbku na zdrowiu należy brać pod uwagę całkowitą funkcję kończyny (lub jej części) a nie tylko wynik matematyczny sumowania procentów trwałego uszczerbku za poszczególne uszkodzenia.

Łączny stopień pourazowego inwalidztwa kończyny dolnej nie może przekroczyć wartości za amputację na tym poziomie.

Uszkodzenie kikuta amputowanych kończyn, wymagające zmiany protezy, reamputacji lub niemożności zastosowania protezy – oceniać wg amputacji na wyższym poziomie.

Przy bliznach po oparzeniach skóry powyżej stopnia IIA zalecana jest dodatkowa ocena z tytułu utraty funkcji skóry: na twarzy za 1 % TBSA – 5 % uszczerbku, na szyi – za 1 % TBSA – 2 % uszczerbku, na kończynach za 1 % TBSA – 1 % uszczerbku, na rękach za 1 % TBSA – 4 % uszczerbku, na tułowiu za 3 % TBSA – 1 % uszczerbku.

